

V Bruseli 27. februára 2025
(OR. en)

6601/25

ENER 40
FISC 41
ECOFIN 218
ENV 105

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	27. februára 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 79 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu Využitie skutočnej hodnoty našej energetickej únie na zabezpečenie cenovo dostupnej, efektívnej a čistej energie pre všetkých európskych občanov

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 79 final.

Príloha: COM(2025) 79 final

V Bruseli 26. 2. 2025
COM(2025) 79 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

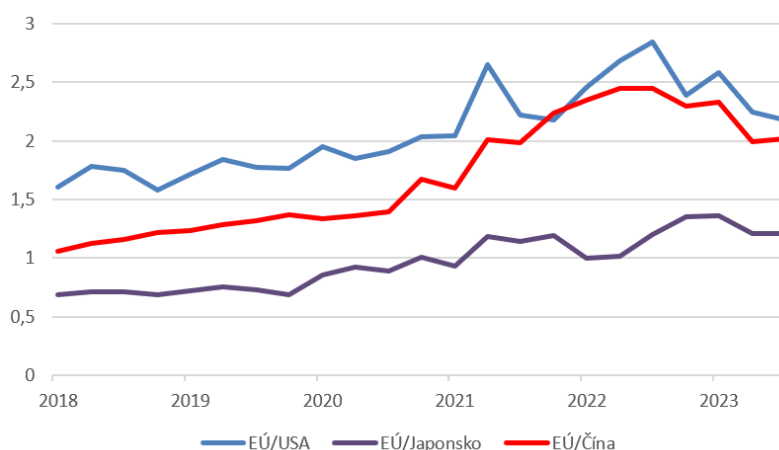
Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu

**Využitie skutočnej hodnoty našej energetickej únie na zabezpečenie cenovo dostupnej,
efektívnej a čistej energie pre všetkých európskych občanov**

1. ÚVOD

Náš trh s energiou poháňa naše hospodárstvo, podporuje našu spoločnosť a spája naše komunity. Spoločne sme vybudovali odolné siete, oddelili náš hospodársky rast od emisií skleníkových plynov, znížili svoju závislosť a preukázali vedúce postavenie v globálnej energetickej transformácii. EÚ zvládla nedávnu energetickú krízu vďaka rýchlemu zavádzaniu čistej energie, diverzifikácii dodávok energie, dostupnosti prepojení energetických sietí, ktoré majú zásadný význam pre jej bezpečnosť, ako aj vďaka solidarite, ktorú preukázali všetky členské štáty.

Existuje však **jasná a naliehavá potreba posilniť našu energetickú úniu**. Vysoké náklady na energiu poškodzujú našich **občanov**: energetická chudoba postihuje viac ako 46 miliónov Európanov, pričom má nepomerne väčší vplyv na zraniteľné skupiny.¹ Maloobchodné ceny elektriny v **priemysle** sa takmer zdvojnásobili: v prípade stredne veľkých priemyselných odberateľov zostali ceny v roku 2023 o 97 % vyššie ako ich priemer v rokoch 2014 – 2020.² **Rozdiel v cenách energie** medzi EÚ a našimi hlavnými konkurentmi sa zväčšuje³ a hrozí, že pri nových investíciách sa budú uprednostňovať krajiny mimo Európy a že existujúce priemyselné odvetvia sa premiestnia, čo môže viesť k úbytku kľúčových priemyselných odvetví, ktoré sú hnacou silou hospodárstva a odolnosti EÚ a vytvárajú kvalitné pracovné miesta.⁴ Súčasná situácia oslabuje **globálne postavenie** EÚ a jej **medzinárodnú konkurencieschopnosť**.⁵

Obrázok 1: Pomery maloobchodných cien elektriny pre priemysel na svetových trhoch (odhady Európskej komisie)

¹ Databáza Eurostatu (kód online údajov: *ilc_mdes01*).

² [Study on energy prices and costs – Evaluating impacts on households and industry – 2024 edition](#) (Štúdiá o cenách energie a nákladoch na energiu – Hodnotenie vplyvov na domácnosti a priemysel – za rok 2024); Trinomics, 2025.

³ Pozri obrázok 1. Maloobchodné ceny elektriny pre priemysel v EÚ boli v 2. štvrtroku 2024 2,2-násobne vyššie ako v USA, dvojnásobne vyššie ako v Číne a 1,2-násobne vyššie ako v Japonsku (historicky nižšie).

⁴ Zamestnanosť v sektore energie z obnoviteľných zdrojov stúpila v roku 2023 v EÚ približne na 1,8 milióna ľudí. [Renewable energy and jobs: Annual review 2024](#) (Energia z obnoviteľných zdrojov a pracovné miesta: ročné preskúmanie za rok 2024); IRENA v spolupráci s MOP, 2024.

⁵ [The future of European competitiveness, part B](#) (Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti, časť B), obrázok 2; Mario Draghi, september 2024. Prehľadovanie rozdielov v maloobchodných cenách v EÚ, od menej ako 100 EUR/MWh (PT, FI, SE) po viac ako 250 EUR/MWh (CY, HU, NL).

Komisia preto spúšťa ambiciózný program na podporu našich občanov, podnikov a priemyslu prostredníctvom stimulovania rastu a investícií a podpory úsilia o dekarbonizáciu.

Činnosť zameraná na oživenie hospodárskej dynamiky v Európe sa v nadchádzajúcich piatich rokoch bude riadiť **kompassom konkurencieschopnosti pre EÚ**⁶. Ústredným prvkom tejto činnosti je **Dohoda o čistom priemysle, naša stratégia rastu a prosperity, v ktorej sa spája klíma a konkurencieschopnosť**. **Akčný plán pre prijateľné ceny energie**, o ktorý sa opiera Dohoda o čistom priemysle, sa zameria na zníženie nákladov na energiu pre občanov, podniky, priemysel a komunity v celej EÚ, pričom sa v ňom zohľadnia potreby všetkých ľudí vrátane zraniteľných skupín.

V tomto akčnom pláne sa predstavujú opatrenia na **zníženie účtov za energiu v krátkodobom horizonte** a zároveň sa ním **urýchľuje vykonávanie veľmi potrebných štrukturálnych reforiem zameraných na úsporu nákladov a posilňujú naše energetické systémy s cieľom zmierniť budúce cenové otrasy**. Vďaka plnému zapojeniu členských štátov a všetkých príslušných zainteresovaných strán sa týmito **ôsmimi opatreniami** pre cenovo dostupnú energiu znížia náklady na energiu a pomôže sa vybudovať skutočná **energetická únia**, ktorá zabezpečí konkurencieschopnosť, bezpečnosť, dekarbonizáciu a spravodlivú transformáciu, pričom výhody lacnejšej energie preniesie na koncových používateľov.

2. ČO ZVYŠUJE NÁKLADY NA ENERGIU V EÚ

O výške účtov za energiu rozhoduje **kombinácia viacerých faktorov**: náklady na dodávky energie súvisiace s celkovou úrovňou spotreby, sieťové náklady a spotrebné dane a zdaňovanie. Náklady na dodávky energie zasa závisia od veľkoobchodných cien, ktoré sú ovplyvňované rôznymi faktormi, ako sú podmienky ponuky a dopytu, energetický mix, prepojenia, hospodárska súťaž, počasie a geopolitická situácia, ako aj maloobchodná hospodárska súťaž medzi dodávateľmi. Tieto faktory stoja za **štrukturálnymi problémami** energetického systému EÚ.

Po prvé, závislosť Európy od **dovozu fosílnych palív** spôsobuje volatilitu cien energie a vyššie náklady na dodávky a zároveň zvyšuje zraniteľnosť EÚ voči vonkajším tlakom a neistote na svetovom trhu. Zatiaľ čo dopyt po zemnom plyne v období od augusta 2022 do mája 2024 klesol o 18 %⁷, EÚ je naďalej vystavená globálnym výkyvom cien fosílnych palív, pričom až 90 % jej dopytu po zemnom plyne pokrýva dovoz.⁸ Dôsledky nadmernej závislosti pri dodávkach sa prejavili počas nedávnej energetickej krízy. Ruské zneužívanie vývozu plynu ako zbrane viedlo k neistote dodávok a prudkému nárastu cien. V roku 2022 **dosiahli náklady na dovoz energie z fosílnych palív do EÚ 604 miliárd EUR** po historickom minime 163 miliárd EUR v roku 2020.⁹ Keďže značný podiel (28,9 %) priemerného mixu výroby elektrickej energie v EÚ je stále založený na fosílnych palivách¹⁰ a doprava je vo

⁶ [Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ](#) [COM(2025) 30 final].

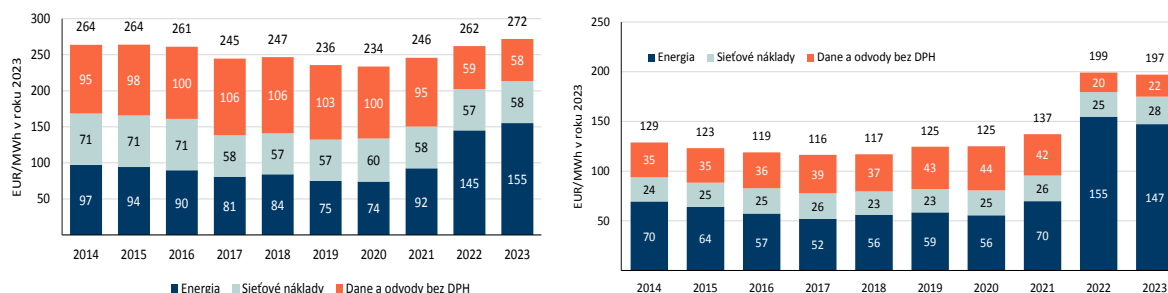
⁷ [Správa o posúdení vplyvu cieľa Európy v oblasti klímy do roku 2040](#) [SWD(2024) 63 final, príloha 8 (časť 3/5), oddiel 1.2.3].

⁸ [Štatistika Eurostatu o zemnom plyne](#). Európa v roku 2024 dovezla 273 miliárd m³ v porovnaní s 334 miliardami m³ v roku 2022.

⁹ [Správa o cenách energie a nákladoch na energiu v Európe](#) [COM(2024) 136 final]; Európska komisia, marec 2024.

¹⁰ [European electricity review 2025](#) (Európsky prehľad odvetvia elektriny na rok 2025); EMBER, január 2025.

veľkej miere poháňaná ropnými produktmi, náklady na dovoz fosílnych palív majú významný vplyv na účty spotrebiteľov za energiu (pozri obrázok 2).

Obrázok 2: Účty spotrebiteľov za elektrinu v EÚ v domácnostiach (pásmo DD, graf vľavo) a v priemysle (pásmo ID, graf vpravo) v reálnych cenách v roku 2023¹¹

Po druhé, na účty za energiu má vplyv aj **neefektívnosť a nedostatočná integrácia v elektrizačnej sústave**. Európa má celosvetovo najintegrovanejšiu sieť, je však potrebné dosiahnuť viac, pokiaľ ide o **prepojenia, sieťovú infraštruktúru, integráciu energetického systému a flexibilitu sústavy**, aby sa podporila integrácia lacnejších a čistejších zdrojov energie. Pokroku ďalej bránia **zdlhavé postupy vydávania povolení** pre projekty v oblasti čistej energie a sietí. Podľa súčasných odhadov do roku 2030 nebude uspokojená približne polovica potrieb EÚ v oblasti nových kapacít cezhraničnej elektriny,¹² čo brzdí úplnú integráciu nášho trhu s energiou.

A napokon, **čoraz vyššie systémové náklady**, ktoré sa hradia zo sieťových poplatkov a z daní a odvodov, ďalej zvyšujú ceny elektriny a tvoria podstatnú časť účtov, ktorá sa môže ďalej zvyšovať, pretože naše siete budú v nasledujúcich rokoch potrebovať značné investície.

3. BUDOVANIE SKUTOČNEJ ENERGETICKEJ ÚNIE V ZÁUJME CENOVU DOSTUPNEJŠEJ ENERGIE

Energetická politika EÚ na križovatke

Energia je základným stavebným kameňom a hnacou silou našej Únie. Hoci sme vybudovali silne prepojený trh s energiou, **skutočnú energetickú úniu** ešte nemáme. Nachádzame sa v kritickom zlomovom okamihu pre Európsku úniu. **Výzvy, ktorým čelíme sú jasné a naliehavé**. Naše náklady na energiu sú stále pomerne vysoké, čo **Európu vystavuje reálnemu riziku deindustrializácie** a predstavuje kritickú hrozbu pre naše hospodárstvo.

Cena za nečinnosť je vyššia ako cena za konanie. Zdržiavanie na polceste k dekarbonizácii zaťažuje naše hospodárstva a priemyselné kapacity. Napríklad len v Nemecku stálo zníženie výroby energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2023 viac ako 3 miliardy EUR, pričom spotrebiteľia a podniky prišli o výhody výroby tejto lacnej energie. Okrem toho s rastúcou zložitou elektrizačnej sústavy rastú aj náklady: náklady na riadenie preťaženia sústavy, najmä v dôsledku redispečingu, dosiahli v roku 2022 vrchol vo výške 5,2 miliardy EUR¹³

¹¹ Eurostat, *nrg_pc 204_c* a *nrg_pc 205_c*: 17. februára 2025.

¹² *Electricity Infrastructure Monitoring Report 2024* (Správa o monitorovaní elektrickej infraštruktúry za rok 2024); ACER, december 2024.

¹³ Sieťové tarify sa môžu do roku 2050 výrazne zvýšiť o 60 % v porovnaní s rokom 2022; *Transmission capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management* (Preposovacie kapacity pre medzioblastný obchod s elektrinou a riadenie preťaženia); ACER, júl 2024.

a do roku 2030 by sa mohli zvýšiť na 26 miliárd EUR.¹⁴ Najúčinnjším spôsobom riadenia týchto nákladov sú spoločné a strategické európske investície a zároveň zabezpečenie technologickej neutrality.

Náklady na neukončenie transformácie sa znásobujú **nákladmi na nevyužívanie plných výhod nášho jednotného trhu** a jeho potenciálu na zníženie cien. Napríklad juhovýchodná Európa minulé leto zažila vo večerných hodinách prudký nárast cien v priemere na úrovni vyše 250 EUR/MWh, okrem iného v dôsledku nedostatku cezhraničnej kapacity a nedostatočnej flexibility, ktoré by sa mohli zmierniť väčším prepojením energetického systému.

Podpora Dohody o čistom priemysle prostredníctvom silnej energetickej únie

Ak sú výzvy jasné, je jasné aj to, akú úlohu má pri ich riešení energetická únia. Energetická kríza odhalila, kde **musíme pokračovať v posilňovaní našej infraštruktúry a prehľbovaní integrácie trhu s energiou v EÚ.**

Už sme podnikli významné kroky. Vďaka plánu REPowerEU sme zvýšili odolnosť nášho energetického systému zvýšením energetickej efektívnosti, zavedením čistej výroby a diverzifikáciou našich dodávok. Pokrok je zrejmý. V roku 2024 dosiahol novoinštalovaný výkon veternej a slnečnej energie rekordnú úroveň 78 GW a predaj tepelných čerpadiel dosiahol v rokoch 2022 a 2023 úroveň 3 milióny kusov. V roku 2024 sa 48 % elektriny v EÚ vyrobilo z obnoviteľných zdrojov, čo je nové historické maximum a predstavuje to nárast zo 45 % v roku 2023 a 41 % v roku 2022. **Naše úsilie sa vypláca:** od jari 2023 sa ceny plynu výrazne znížili. V nadchádzajúcich týždňoch Komisia takisto vyvinie ďalší tlak na úplnú realizáciu projektu REPowerEU s cieľom úplne ukončiť dovoz energie z Ruska. Jednako sa však na dosiahnutie trvalých dlhodobých riešení nesmieme vrátiť späť, ale musíme pokračovať v ceste vpred. Musíme konečne dosiahnuť skutočnú energetickú úniu **vd'aka trom hlavným faktorom.**

Po prvé, potrebujeme **plne integrovaný trh s energiou** podporovaný **prepojenou a digitalizovanou sieťou** a súdržným **regulačným a riadiacim** režimom. Vnútny trh s energiou a integrácia európskych trhov s elektrinou už prinášajú spotrebiteľom úžitok vo výške približne 34 miliárd EUR ročne.¹⁵ **Ďalšia integrácia by do roku 2030 mohla zvýšiť tento úžitok až na 40 – 43 miliárd EUR ročne.**¹⁶ Budeme potrebovať rozsiahlu modernizáciu siete, ktorá by sa mala uskutočniť čo najhospodárnejším spôsobom: širším využívaním technológií na zlepšenie sietí a flexibilným využívaním systému by sa mohlo ušetriť až 35 % nákladov na rozšírenie konvenčnej siete. Regionálna spolupráca v celej

¹⁴ [Redispatch and Congestion Management](#) (Redispečing a riadenie preťaženia); Spoločné výskumné centrum, máj 2024.

¹⁵ [ACER's final assessment of the EU wholesale electricity market design](#) (Záverečné posúdenie agentúry ACER týkajúce sa koncepcie veľkoobchodného trhu s elektrinou); ACER, apríl 2022.

¹⁶ [Integrating the EU energy market to foster growth and resilience](#) (Integrácia trhu s energiou v EÚ na podporu rastu a odolnosti); MMF, január 2025. [Realising the benefits of European market integration](#) (Využívanie výhod integrácie európskeho trhu); Baker et al., 2018; [Benefits of an integrated European energy market](#) (Výhody integrovaného európskeho trhu s energiou); Booz et al., 2013.

Európe podporená lepším prepojením a užšou koordináciou¹⁷ môže prispieť k zníženiu potreby investícií do flexibility až o 20 %.¹⁸

Po druhé, potrebujeme **dekarbonizovaný energetický systém**, ktorého hnacou silou bude výrazné rozšírenie **čistej energie a elektrifikácie** a v ktorého centre bude **energetická efektívnosť**. Svet smeruje k čistej energii rýchlejšie ako kedykoľvek predtým. Celosvetové výdavky na čistú energiu dosiahli v minulom roku rekordnú výšku 1,9 bilióna EUR. Na každé euro investované do fosílnych palív pripadajú dve eurá investované do energie z obnoviteľných zdrojov. Zabezpečíme dekarbonizáciu, pretože dekarbonizácia prináša nielen čistú energiu, ale aj kvalitné pracovné miesta, rast a energetickú bezpečnosť. Zníženie podielu fosílnych palív v európskom energetickom systéme by okrem toho ešte viac ochránilo spotrebiteľov pred volatilitou trhu.

Po tretie, keďže zemný plyn stále zostáva súčasťou spotreby energie v Európe, potrebujeme **transparentnejší a konkurencieschopnejší fungujúci trh s plynom** a zároveň musíme pokračovať v úsilí o diverzifikáciu a znižovanie dopytu. EÚ je naďalej vystavená volatílnému vývoju medzinárodných cien plynu. Musíme zabezpečiť, aby sa s plynom obchodovalo za spravodlivých podmienok, a musíme využiť našu spoločnú silu. Ako príklad možno uviesť, že vďaka mechanizmu agregácie dopytu od roku 2023 sa spároval dopyt s ponukou vo výške 42 miliárd metrov kubických, čo predstavuje 13 % spotreby plynu v EÚ počas tohto obdobia.

Stručne povedané, **len urýchlenním investícií** do čistej energie a infraštruktúry, zabezpečením prudkého zrýchlenia elektrifikácie, zvýšením energetickej efektívnosti a zavedením transparentnosti a spravodlivosti na trhoch s plynom **môžeme dosiahnuť, aby bola energia cenovo dostupná**. Preto **Európa potrebuje tento akčný plán**: zabezpečiť rýchlu a rozhodnú reakciu, vďaka ktorej sa znížia náklady na energiu v najbližšom období, zaistiť energetický systém voči zmenám v budúcnosti, prilákať investície a zabezpečiť plnenie. V tejto súvislosti môže zjednodušenie regulačného rámca a zníženie administratívnej záťaže pomôcť podnikom tým, že sa nimi zabezpečí viditeľnosť čistých technológií a jednoduchosť pri ich zavádzaní. Na realizáciu tohto transformačného akčného plánu je nevyhnutné koordinované úsilie a zapojenie európskych vedúcich predstaviteľov na najvyššej politickej úrovni.

Bez energetickej transformácie by boli náklady EÚ na dovoz fosílnych palív v roku 2025 o 45 miliárd EUR vyššie ako v roku 2019, čo by podľa odhadov predstavovalo 0,25 % HDP EÚ.

Vďaka vykonávaniu tohto akčného plánu bude **môcť EÚ urýchliť využívanie prínosov prechodu na čistú energiu**. To sa premietne do každoročného poklesu nákladov EÚ na dovoz fosílnych palív smerom k úsporám vo výške **130 miliárd EUR ročne do roku 2030**, čo podľa odhadov predstavuje **0,65 % HDP do roku 2030**.¹⁹ Tieto úspory vyplývajúce zo zníženia spotreby fosílnych palív možno zhruba rozdeliť do **troch oblastí**: i) zvýšenie **elektrifikácie a energetickej efektívnosti**, čím sa následne zníži celkový dopyt po fosílnych

¹⁷ [Redispatch and Congestion Management](#) (Redispečing a riadenie preťaženia); Spoločné výskumné centrum, máj 2024.

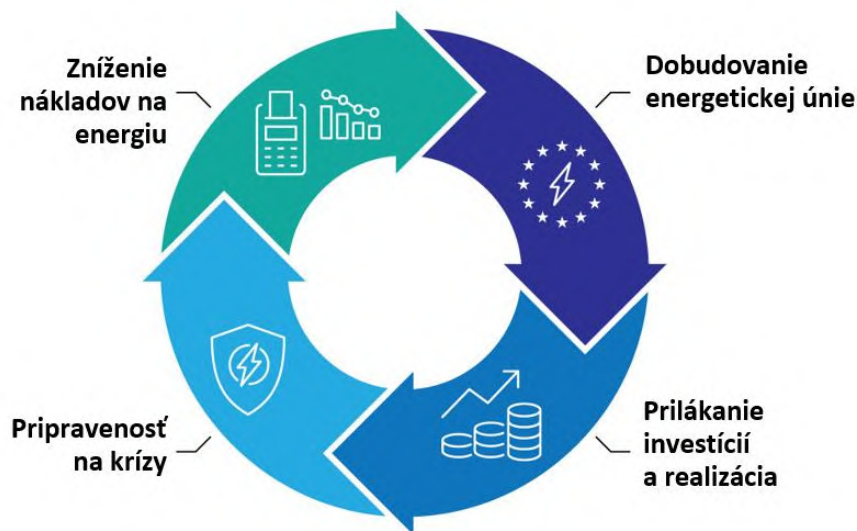
¹⁸ [Power system flexibility in the Penta region](#) (Flexibilita energetického systému v regióne päťstranného energetického fóra); Trinomics a Artelys, marec 2023.

¹⁹ Odhad úspor v roku 2025 v porovnaní s objemom dovozu v roku 2019, ktorý vychádza z predpokladov spotových cien fosílnych palív v roku 2024. Pri predpoklade (vyšších) cien v roku 2022 by sa ročné úspory zvýšili zo 140 miliárd EUR v roku 2025 (približne 0,75 % HDP) na 340 miliárd EUR v roku 2030 (1,75 % predpokladaného HDP) a až na 600 miliárd EUR v roku 2040 (2,7 % predpokladaného HDP).

palivách (25 %), a ii) **nahradenie pretrvávajúceho dopytu po fosílnych palivách** pri výrobe elektriny čistou energiou (50 %), podporené iii) **dostatočnou kapacitou siete, infraštruktúrou inteligentných sietí a flexibilitou energetického systému** (25 %). Úspory nákladov EÚ na dovoz fosílnych palív sa **do roku 2040 zvýšia až na 260 miliárd EUR** ročne.²⁰

4. AKČNÝ PLÁN PRE CENOVO DOSTUPNÚ ENERGIU PRE VŠETKÝCH EURÓPANOV

V tomto akčnom pláne sa navrhuje **okamžité koordinované úsilie** Európskej komisie, Európskeho parlamentu, členských štátov a priemyslu s cieľom: i) znížiť náklady na energiu pre všetkých; ii) dobudovať energetickú úniu; iii) prilákať investície a iv) zaistiť pripravenosť na prípadné energetické krízy. Väčšina opatrení sa bude **realizovať v priebehu roka 2025**, pričom sa sústredia na opatrenia, ktoré **spotrebiteľom energie prinesú okamžitú úľavu**.

Obrázok 3: Štyri piliere akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu

Pilier I: Zníženie nákladov na energiu

Zníženie nákladov si vyžaduje zaoberať sa **tromi zložkami nákladov: sieťové a systémové náklady, dane a náklady na dodávky**. Okrem toho, keďže zemný plyn tvorí významnú časť energetického mixu, zabezpečenie dobre fungujúcich trhov s plynom, ktoré poskytujú trhové ceny, takisto pomôže znížiť účty za plyn aj elektrinu. A vďaka energetickej efektívnosti a úsporám sa navyše zníži množstvo elektriny, ktoré spotrebiteľia potrebujú kúpiť.

Opatrenie 1: Zabezpečiť, aby boli účty za elektrinu cenovo dostupnejšie

Členské štáty môžu znížiť účty za elektrinu už dnes. To si vyžaduje okamžité opatrenia, ako aj väčšie ambície, najmä v oblasti sieťových poplatkov a zdaňovania.

²⁰ 1,2 % odhadovaného HDP EÚ. Úspory v roku 2040 sú vypočítané na základe predpokladu, že v roku 2040 sa dosiahne 90 % ambície v oblasti zníženia emisií skleníkových plynov.

a) Sieťové poplatky

Zo sieťových poplatkov sa financuje fyzická modernizácia sietí a prevádzka systému. Na investície do modernizácie a rozširovania elektrickej siete je potrebný značný kapitál. To je nevyhnutné na uľahčenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, elektrifikácie a nového dopytu zo strany priemyslu a podnikov. Zároveň **rastú náklady na prevádzku elektrizačnej sústavy**.²¹ Sieťové poplatky, ktoré stimulujú efektívnosť systému a využívanie lacnejšej čistej elektriny, by mohli rýchlo znížiť náklady na prevádzku celého systému, napríklad znížením potrieb a nákladov na redispečing, znížením špičkového odberu, a tým aj potrieb investícií do siete, a v konečnom dôsledku znížením zložky sieťových poplatkov na účtoch za energiu v porovnaní so situáciou, keď sa neprijmú žiadne opatrenia.

Okrem toho, vzhľadom na rozsah potrebných investícií, môže rozloženie týchto investícií v čase prispieť k zabezpečeniu, aby náklady pre spotrebiteľov zostali obmedzené. To je dôležité najmä vtedy, keď sa pri investíciách predpokladá neistý budúci dopyt po elektrine v dôsledku elektrifikácie, pričom prenos nákladov na všetky takéto investície na súčasných používateľov môže nespravodlivo zaťažiť prvých používateľov a spomaliť elektrifikáciu.²²

Čo Ako	Efektívnejšie sieťové poplatky na zníženie nákladov na energetický systém
	Komisia: <ul style="list-style-type: none">– predloží návrh metodiky taríf pre sieťové poplatky s cieľom motivovať k využívaniu flexibility a k investíciám do elektrifikácie a zároveň zachovať motiváciu investovať do siete a zabezpečiť rovnaké podmienky. To umožní používateľom sietí prispôbiť svoju spotrebu energie alebo ju presunúť na miesta, v ktorých sú k dispozícii najlacnejšie zdroje energie, a na čas, keď je to pre celý systém nákladovo najefektívnejšie,– v prípade potreby predloží legislatívny návrh, aby bola táto metodika právne záväzná,– predloží usmernenia, v ktorých vysvetlí, ako by členské štáty mohli, ak je to v cieľených prípadoch relevantné, využiť svoj verejný rozpočet na zníženie sieťových poplatkov na pokrytie dodatočných nákladov vyplývajúcich z opatrení na urýchlenie dekarbonizácie a integrácie trhov, najmä takých, ako sú spojovacie vedenia, rozsiahle modernizácie siete alebo infraštruktúra na pripojenie k sústave na mori, v súlade s pravidlami štátnej pomoci a právom hospodárskej súťaže. Zo štátneho rozpočtu sa tak môže napríklad podporiť rýchlejšie odpisovanie pre investorov do siete a zároveň sa jeho prostredníctvom môže zabrániť prudkému nárastu cien pre spotrebiteľov,

²¹ Od roku 2020 do roku 2022 sa náklady na redispečing takmer zdvojnásobili na 4,2 miliardy EUR, náklady na protiobchod sa zdvojnásobili na 0,8 miliardy EUR a ostatné náklady sa znížili na 0,2 miliardy EUR. Náklady na riadenie preťaženia závisia od efektívnosti prevádzky sústavy a nákladov na dodávky elektriny, ktoré boli v roku 2022 obzvlášť vysoké v dôsledku energetickej krízy. *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system* (Rozvoj elektrickej infraštruktúry na podporu konkurencieschopného a udržateľného energetického systému); ACER, december 2024.

²² Takéto opatrenia uplatňované na prirodzené alebo zákonné monopoly podľa všetkého nepredstavujú štátnu pomoc a môžu byť v súlade so zásadami sieťových taríf odrážajúcich náklady. Pozri body 188 a 211 oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc, ako aj body 373 – 375 Usmernení o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky. V prípade nemeckej základnej vodíkovej štruktúry Komisia uznala takéto opatrenie za zlučiteľnú štátnu pomoc [rozhodnutie Komisie C(2024) 4366 final vo veci SA.113565].

	– predloží usmernenia o anticipačných investíciách do elektrických sietí a zároveň zabezpečí cenovú dostupnosť pre spotrebiteľov s cieľom ďalej podporovať prevádzkovateľov sústav, regulačné orgány a členské štáty.
Kedy	2. štvrťrok 2025
Vplyv	Flexibilita zníži špičkový odber, ako aj náklady na energetický systém a celkové potreby nových investícií do siete . Tým, že sa zabráni nekontrolovanému zvýšeniu nákladov na riadenie siete, ktoré by inak do roku 2030 dosiahli 26 miliárd EUR, sa znížia sieťové poplatky, ktoré spotrebiteľia zaplatia ako súčasť účtov za elektrinu.

b) Dane a odvody

Vysoké dane z elektriny zvyšujú účty a súčasná štruktúra zdanenia neodrádza od používania fosílnych palív v porovnaní s používaním elektriny, čo spomaľuje elektrifikáciu a dopyt po lacnej domácej elektrine. Z elektriny sa vyberajú dve hlavné dane: DPH a zdaňovanie energie – doplnené o ďalšie vnútroštátne dane. Smernicou o zdaňovaní energie²³ sa stanovuje minimálne zdanenie (spotrebná daň) elektriny a členským štátom sa umožňuje znížiť sadzbu dane na nulu, ak je to z právneho hľadiska možné, pre energeticky náročné odvetvia a domácnosti a pre všetky odvetvia v prípade elektriny z obnoviteľných zdrojov.

Zníženie daní sa **ukázalo ako veľmi účinné pri znižovaní účtov za energie** počas energetickej krízy, keď členské štáty znížili DPH a energetické dane a zaviedli príjmové transfery zraniteľným skupinám.²⁴ Napríklad vo Francúzsku sa znížila daň zo spotreby elektriny z 22,5 EUR/MWh na 0,6 EUR/MWh.²⁵ Takáto podpora by mala byť osobitne zameraná na účinné dosiahnutie cieľa pri minimalizácii fiškálnych nákladov.²⁶

Čo	Nižšie zdanenie elektriny a odstránenie neenergetických zložiek nákladov z účtov
Ako	Rada by mala dokončiť revíziu smernice o zdaňovaní energie navrhnutú v roku 2021, ktorej cieľom je: i) zladiť zdaňovanie energetických výrobkov s politikami EÚ v oblasti energie a klímy; ii) podporovať čisté technológie a iii) odstrániť zastarané výnimky a znížené sadzby, ktoré v súčasnosti podporujú používanie fosílnych palív. Komisia je pripravená pokračovať v podpore jej prijatia. Komisia pripomína, že členské štáty môžu i) znížiť vnútroštátne dane a odvody v účtoch za elektrinu na úroveň minimálnej sadzby spotrebnej dane stanovenej v smernici o zdaňovaní energie vo výške 0,5 EUR/MWh pre podniky ; ²⁷ ii) uplatniť

²³ [Smernica Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny.](#)

²⁴ [Správa o stave energetickej únie, usmernenia EÚ k energetickej chudobe a pracovný dokument útvarov Komisie sprevádzajúci odporúčanie týkajúce sa energetickej chudoby z roku 2023](#); Európska komisia, 2023. [National fiscal policy responses to the energy crisis](#) (Reakcie vnútroštátnych fiškálnych politik na energetickú krízu); Bruegel, jún 2023.

²⁵ [Recommendations for future-proof electricity market design in light of the 2021-23 energy crisis](#) (Odporúčania týkajúce sa nadčasovej koncepcie trhu s elektrinou so zreteľom na energetickú krízu v rokoch 2021 – 2023); Pollitt et al., 2024.

²⁶ V oznámení Komisie o [usmerneniach týkajúcich sa fiškálnej politiky na rok 2024 \[COM\(2023\) 141 final\]](#) sa odporúča, aby členské štáty na rozdiel od minulosti oveľa lepšie zacielenili svoje opatrenia, upustili od všeobecnej podpory a ochranu poskytovali len tým, ktorí ju potrebujú, teda zraniteľným domácnostiam a podnikom.

²⁷ V [smernici 2003/96/ES o zdaňovaní energie](#) sa stanovujú minimálne sadzby spotrebnej dane, ktoré členské štáty musia uplatňovať na energetické výrobky vrátane elektriny.

	<p>zniženú sadzbu DPH, ktorú umožňuje smernica o DPH a jej pozmeňujúca smernica Rady, vo výške minimálne 5 %;²⁸ iii) odstrániť poplatky, ktoré nesúvisia s energiou²⁹ a iv) presunúť poplatky, z ktorých sa financujú energetické politiky, do všeobecného rozpočtu.³⁰</p> <p>V súlade so smernicou o zdaňovaní energie, ktorá umožňuje znížiť dane až na nulu v prípade energie spotrebovanej v domácnostiach a energeticky náročných priemyselných odvetviach, Komisia vydá odporúčanie pre členské štáty, ako využiť tieto možnosti flexibility a zabezpečiť, aby bola elektrina vo všetkých odvetviach zdaňovaná menej ako iné zdroje energie, pričom sa budú sledovať naše dlhodobé ciele v oblasti dekarbonizácie.</p>
Kedy	Od prijatia revidovanej smernice o zdaňovaní energie. Ďalšie odporúčania Komisie vo 4. štvrtroku 2025.
Vplyv	Okamžité zníženie účtov za energiu s potenciálom znížiť daňovú zložku (v EUR/MWh) aspoň o polovicu , pričom sa využijú skúsenosti zo zníženia daní v rokoch 2022 – 2023 (pozri obrázok 2). Urýchlenie elektrifikácie prostredníctvom daňových stimulov a zníženie závislosti od fosílnych palív.

c) Zníženie nákladov na dodávky zvýšením hospodárskej súťaže v maloobchode

V súčasnosti má 73 % domácností v EÚ, ako aj značná časť malých a stredných podnikov, uzatvorené pevné zmluvy o dodávke elektriny³¹. Mnohé z nich by mohli znížiť svoje účty za elektrinu, keby prešli ku konkurencieschopnejšiemu dodávateľovi alebo presunuli spotrebu na čas, keď sa uplatňujú nižšie ceny, stále však čelia prekážkam na trhu. Osobitnú pozornosť si vyžadujú zraniteľní spotrebitelia. V opatreniach týkajúcich sa cenovej dostupnosti by sa mali zohľadňovať osobitné potreby domácností s nižšími príjmami vrátane flexibilných možností účtovania, ktoré zabránia odpojeniu ekonomicky znevýhodnených skupín. Posilniť sa musia aj energetické spoločenstvá, aby miestne komunity, občania a spoločnosti mohli spojiť svoje sily a investovať do projektov v oblasti čistej energie na miestnej úrovni, čo im umožní vyrábať, predávať a spotrebúvať vlastnú energiu z obnoviteľných zdrojov. Je nevyhnutné, aby EÚ naďalej poskytovala dostatočné účelové finančné prostriedky na podporu dobudovania energetickej únie.

Čo	Umožniť spotrebiteľom, aby mohli prejsť k lacnejším dodávateľom energie a využívať cenovo dostupnú energiu z obnoviteľných zdrojov, a zároveň riešiť energetickú chudobu
Ako	Komisia navrhne energetický balík pre občanov s cieľom zvýšiť účasť občanov na energetickej transformácii a posilniť sociálny rozmer energetickej únie, najmä vrátane:

²⁸ V [smernici 2006/112/ES o DPH](#) sa stanovuje minimálna štandardná sadzba DPH vo výške 15 %, ktorá sa vzťahuje na elektrinu, zemný plyn a diaľkové vykurovanie, a možnosť uplatniť zníženú sadzbu DPH vo výške minimálne 5 %. [Smernicou Rady \(EÚ\) 2022/542](#) sa potvrdzuje znížená sadzba DPH platná pre elektrinu vo výške 5 %. O uplatňovaní znížených sadzieb rozhodujú členské štáty. Väčšina podnikov si môže odpočítať DPH zaplatenú za elektrinu, ak sa elektrina používa na zdaniteľné činnosti.

²⁹ Zahnuté priamo vo vyúčtovaní alebo v rámci sieťových poplatkov.

³⁰ Týka sa to najmä poplatkov v rámci systému podpory obnoviteľných zdrojov energie. Niekedy sa zavádzajú aj iné poplatky súvisiace s energetikou (napr. na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky). Niektoré členské štáty sa môžu rozhodnúť ponechať niektoré náklady na energetickú politiku v rámci účtov, ak sú štátne rozpočty veľmi napäté a ak chcú minimalizovať riziko výrazných zmien vo vnútroštátnej politike. Náklady spojené s opatreniami v oblasti bezpečnosti dodávok energie nemožno presunúť do rozpočtu, pretože by to mohlo viesť k odstráneniu stimulov reakcie na strane spotreby a k zvýšeniu celkových nákladov systému.

³¹ [2024 Market monitoring report on energy retail and consumer protection](#) (Správa o monitorovaní trhu v oblasti maloobchodu s energiou a ochrany spotrebiteľa za rok 2024); ACER-CEER, september 2024.

	<ul style="list-style-type: none"> – poskytnutia usmernení pre členské štáty týkajúcich sa odstránenia existujúcich prekážok, aby spotrebiteľia mohli ušetriť na svojich účtoch za energiu tým, že prejdú k inému dodávateľovi a zmenia zmluvu. To by zahŕňalo zabezpečenie toho, aby spotrebiteľia rozumeli vyúčtovaniu prostredníctvom jasných informácií a údajov o cenách za spotrebu energie, ktoré by im umožnili presunúť spotrebu na čas s nižšími cenami,³² – stanovenia opatrení na zníženie energetickej chudoby, a to aj prostredníctvom energetickej efektívnosti, a umožnenia spotrebiteľom a komunitám vyrábať, spotrebúvať a predávať energiu z obnoviteľných zdrojov za vlastných podmienok, a to aj prostredníctvom energetických spoločenstiev.
Kedy	3. štvrtrok 2025 (energetický balík pre občanov)
Vplyv	Prechodom k dodávateľovi elektriny, ktorý ponúka najnižšie ceny, môžu domácnosti ušetriť 150 až 200 EUR ročne . ³³ Účasťou v energetických spoločenstvách môžu domácnosti ušetriť 500 až 1 100 EUR ročne . ³⁴

Opatrenie 2: Znížiť náklady na dodávku elektriny

Rýchle a úplné vykonávanie existujúcich právnych predpisov EÚ v oblasti elektrickej energie má zásadný význam pre zníženie nákladov na dodávky elektriny: nedávno prijaté pravidlá týkajúce sa vydávania povolení, zmlúv, flexibility, posilnenia postavenia spotrebiteľov a dohľadu nad trhom môžu priniesť nižšie náklady. Tieto predpisy by mali byť doplnené nasledujúcimi okamžitými opatreniami.

a) Dlhodobé zmluvy o dodávke elektriny

Vysoké a nestále ceny plynu zvyšujú ceny elektriny. **Zmluvy o nákupe elektriny a dlhodobé zmluvy** medzi navrhovateľmi projektov v oblasti čistej energie a priemyselnými odberateľmi a podnikmi umožňujú priemyselným odberateľom a podnikom dlhodobo využívať stabilné a nízke ceny elektriny. Zmluvy o nákupe elektriny môžu zohrávať úlohu pri znižovaní rizika projektov tým, že umožňujú navrhovateľom projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov zabezpečiť dlhodobú cenu za ich produkciu, čo podporuje investičné rozhodnutia. Okrem toho tieto zmluvy môžu priemyselným odberateľom poskytovať dlhodobú cenovú stabilitu. Hoci dopyt po zmluvách o nákupe elektriny rastie³⁵, tieto zmluvy je potrebné ďalej podporovať a rozširovať ich využívanie, a to aj medzi energeticky náročnými podnikmi, ktoré k nim nemajú voľný prístup a stále môžu čeliť prekážkam. Komisia v rámci pravidiel trhu s elektrickou energiou zintenzívni úsilie o **oddelenie účtov za elektrinu od volatility cien**, a to tak, že zvýši využívanie dlhodobých zmlúv o dodávke elektriny.

³² Tamže. Miera zmeny dodávateľa v prípade spotrebiteľov elektriny v domácnostiach je 7,15 %.

³³ [Annual report on the results of monitoring the internal electricity and gas markets in 2021](#) (Výročná správa o výsledkoch monitorovania vnútorných trhov s elektrinou a plynom v roku 2021); ACER, október 2022.

³⁴ [Collective energy sharing: CBA and survey evidence of the willingness to invest](#) (Spoločné využívanie energie: analýza nákladov a prínosov a výsledky zisťovania ochoty investovať); Ovaere, 2023; prínosy kolektívnej vlastnej spotreby kombinácie 50 % slnečnej a 50 % veternej energie a predaj prebytku energie v rozpätí približne 500 až 1 100 EUR ročne (2020 – 2022).

³⁵ Do roku 2024 boli v EÚ uzatvorené zmluvy s kumulatívnou zmluvnou kapacitou na úrovni 48,4 GW (Zdroj: [RE-Source](#)).

Čo	Oddelenie maloobchodných účtov za elektrinu od vysokých a nestálych cien plynu
Ako	Znížiť prekážky pre nové subjekty ³⁶ , najmä v energeticky náročných priemyselných odvetviach, pri uzatváraní dlhodobých zmlúv o energii podporou vnútroštátnych režimov a zavedením nástrojov na znižovanie rizika. Komisia: <ul style="list-style-type: none"> – spolu s Európskou investičnou bankou (ďalej len „EIB“) spustí pilotný program, kde bude pôsobiť ako protistrana pri určitej časti zmlúv o nákupe elektriny, ktoré podniky uzatvárajú na dlhodobý nákup vyrobenej elektriny, v orientačnej hodnote 500 miliónov EUR. Komisia bude v súlade s prístupom uvedeným v koncepcii trhu s elektrinou spolupracovať s EIB na podpore zmlúv o nákupe elektriny vrátane cezhraničných zmlúv o nákupe elektriny, a to technologicky neutrálnym spôsobom, – poskytne členským štátom usmernenie ku koncepcii účinných rozdielových zmlúv, vrátane ich kombinácie so zmluvami o nákupe elektriny, – prijme nové pravidlá na podporu ďalšieho rozvoja európskych forwardových trhov a zvýšenie príležitostí na hedžing.
Kedy	Okamžité odstránenie regulačných prekážok. 2. štvrt'rok 2025: koordinácia s EIB do 4. štvrt'roka 2025: usmernenie pre členské štáty ku koncepcii rozdielových zmlúv
Vplyv	Väčšia cenová stabilita pre kupujúcich vďaka pomoci európskym spoločnostiam pri zvládaní volatilných nákladov na energiu a získavaní prístupu k lepším príležitostiam na hedžing. Dlhodobé zmluvy takisto poskytnú výrobcom energie z obnoviteľných zdrojov zaručený príjem potrebný na zníženie nákladov na kapitál, čo pomôže znížiť tlak na spotrebiteľov a daňovníkov. ³⁷

b) *Skrátenie času potrebného na vydanie povolenia pre nové dodávky čistej elektriny a na novú energetickú infraštruktúru*

Výroba **elektriny z obnoviteľných zdrojov** sa stala štandardným zdrojom novej výroby elektriny s **najnižšími nákladmi**.^{38,39} Realizačné lehoty nových projektov však môžu byť až 7 – 10 rokov v prípade projektov v oblasti veternej energie, až 8 – 10 rokov v prípade projektov v oblasti distribučných sústav⁴⁰ a niekedy dokonca až 17 rokov v prípade projektov v oblasti prenosových sústav⁴¹. Táto skutočnosť výrazne bráni masovému zavádzaniu energie z obnoviteľných zdrojov a môže mať vplyv na hospodársky model projektov.

Na všetkých úrovniach – EÚ, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej – musia orgány vyvinúť veľké úsilie na urýchlenie postupov vydávania povolení pre projekty v oblasti sietí, uskladňovania energie a čistej energie, ako sa uvádza v Draghiho správe. Patrí sem aj

³⁶ Napríklad úverová bonita, zložitosť zmluvy a dostupnosť hedžingu. [Commercial PPAs](#) (Komerčné zmluvy o nákupe elektriny); Baringa pre EIB, 2022.

³⁷ [Phased European Union electricity market reform](#) (Postupná reforma trhu s elektrinou v Európskej únii); Bruegel, marec 2023.

³⁸ [Renewable power generation costs in 2023](#) (Náklady na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov v roku 2023); IRENA, september 2024.

³⁹ K znižovaniu nákladov na projekty v oblasti energetiky okrem zjednodušenia vydávania povolení prispievajú aj ďalšie faktory, ako napríklad zabezpečenie prístupu ku konkurencieschopným podmienkam financovania, odolný dodávateľský reťazec s dostatočnými domácimi výrobnými kapacitami a kvalifikovanou pracovnou silou a technologický vývoj.

⁴⁰ [Guidance on EU permitting-related provisions on grid and renewable energy projects](#) (Usmernenia k ustanoveniam EÚ o vydávaní povolení pre projekty v oblasti sietí a energie z obnoviteľných zdrojov); Európsky subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav, január 2025.

⁴¹ Projekt nadzemného vedenia [Uckermark](#) s dĺžkou 115 km a kapacitou 380 kV (pozri [S&P](#)).

vydávanie povolení pre infraštruktúru, ktorá môže zabezpečiť flexibilitu elektrizačnej sústavy, napríklad nabíjacie body pre elektrické vozidlá. Komisia vyzýva **členské štáty, aby urýchlili implementovali** nedávno prijatý legislatívny rámec povoľovania projektov v oblasti čistej energie.⁴² **Vplyv nedávnych reforiem vydávania povolení je už viditeľný** v členských štátoch, ktoré vo veľkej miere využívajú núdzové nariadenie. Napríklad v dôsledku uplatňovania rýchlejšieho vydávania povolení počas energetickej krízy v Nemecku sa od roku 2022 viac ako **stojnásobil počet povolení pre nové projekty v oblasti veternej energie na pevnine, čím sa počet zariadení zvýšil o 48 % za jeden rok (2023)**⁴³ a od druhého štvrtroka 2023 **bolo schválených približne 3 300 km vedení prenosovej sústavy, čím sa ušetrilo 12 mesiacov až tri roky času potrebného na vydanie povolenia.**

Okrem toho veľká časť času, ktorý zaberajú postupy vydávania povolení pre investície do čistej energie, zariadenia na uskladňovanie energie a siete, je venovaná environmentálnemu posudzovaniu. Na výrazné zjednodušenie a skrátenie postupov vydávania povolení pre takéto projekty sú potrebné **cielené aktualizácie legislatívneho rámca pre environmentálne posudzovanie, pričom sa zachovávajú environmentálne záruky a ochrana ľudského zdravia.** Kľúčom k zníženiu nákladov na energiu sú aj **kratšie lehoty na vydávanie povolení pre energetickú infraštruktúru na vnútroštátnej úrovni.** Túto situáciu možno uľahčiť opatreniami, ako je tichý súhlas s určitými správnymi rozhodnutiami v rámci postupu vydávania povolení, ak táto zásada existuje vo vnútroštátnom právnom systéme, a jednotné kontaktné miesta pre navrhovateľov projektov.

V Draghiho správe sa tiež konštatuje, že je potrebné viac sa zamerať na digitalizáciu vnútroštátnych postupov vydávania povolení v celej EÚ a riešiť nedostatočné zdroje povoľujúcich orgánov. **Postup** vydávania povolení a environmentálne a geologické údaje potrebné pre investície do čistej energie sa budú musieť **digitalizovať.** **Okrem toho podrobnejšie údaje** o potenciáli zdrojov veternej a slnečnej energie v celej EÚ pomôžu členským štátom pri mapovaní oblastí potrebných na dosiahnutie ich národných cieľov, ako aj pri určovaní **oblastí vhodných na zrýchlenú výrobu energie z obnoviteľných zdrojov,** ako sa predpokladá v smernici o energii z obnoviteľných zdrojov. **Zjednodušené vydávanie povolení sa bude vzťahovať na hybridné projekty v oblasti energetiky** s viacerými technológiami, ako je výroba energie z obnoviteľných zdrojov a uskladňovanie energie, ktoré využívajú rovnaké pripojenie k sieti. Komisia napokon posúdi možnosť zjednodušenia súčasných postupov vydávania povolení a licencií na zavádzanie nových technológií v oblasti jadrovej energie, ako sú **malé modulárne reaktory.**

⁴² [Smernica o energii z obnoviteľných zdrojov](#); [nariadenie o TEN-E](#); [smernica o trhoch s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom](#).

⁴³ 15,2 GW v roku 2024 ([EE-Statistik Auswertung Januar 2025](#)). Pozri aj [Reuters](#).

Čo	Skrátenie času na vydávanie povolení v záujme urýchlenia energetickej transformácie
Ako	<p>Členské štáty by mali:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zrýchliť postupy vydávania povolení a regulačné postupy rýchlou transpozíciou a vykonávaním právnych predpisov, – posilniť vnútroštátne povoľujúce orgány, a to aj z verejných prostriedkov a pomocou dostatočného ľudského kapitálu, a preskúmať jednotné prístupy digitalizácie vydávania povolení a správ o environmentálnom posudzovaní. <p>Komisia podporí členské štáty tým, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vypracuje osobitné usmernenia k inovatívnym formám využívania obnoviteľných zdrojov energie⁴⁴ a k špecializovaným oblastiam výstavby sietí a zásobníkov energie, – zavedie špecializovanú podporu vykonávania rozšírením plánu vykonávania Accele-RES a okrem iného plne využije potenciál skupiny expertov pre vydávanie povolení a koordinovaného úsilia (CA-RES);⁴⁵ to sa doplní dialógom o vykonávaní s cieľom identifikovať zostávajúce prekážky pri vydávaní povolení a možný ďalší postup, – posilní výmenu najlepších postupov a identifikáciu prekážok a riešení prostredníctvom sietí a expertných skupín vnútroštátnych orgánov zodpovedných za vydávanie povolení a dialóg s regionálnymi, vnútroštátnymi a miestnymi zainteresovanými stranami, – modernizuje online nástroj na usmerňovanie členských štátov v oblasti vydávania povolení,⁴⁶ – bude poskytovať podporu Nástroja technickej podpory⁴⁷, zvýši informovanosť členských štátov o výzve na rok 2025 a spustí novú hlavnú iniciatívu Nástroja technickej podpory v roku 2026. <p>Komisia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – predloží legislatívne návrhy na urýchlenie vydávania povolení pre siete, zariadenia na uskladňovanie energie a obnoviteľné zdroje energie vrátane zjednodušenia environmentálneho posudzovania a skrátenia lehôt na vydávanie povolení v rámci európskeho balíka opatrení pre elektrizačné sústavy, – posúdi zjednodušenie postupov udeľovania licencií pre nové technológie v oblasti jadrovej energie a uverejní oznámenie o malých modulárnych reaktoroch.

⁴⁴ Ako napríklad agrofotovoltaika, fotovoltaika integrovaná do budov a balkónové solárne systémy.

⁴⁵ Koordinované úsilie v súvislosti so smernicou o energii z obnoviteľných zdrojov (<https://www.ca-res.eu/>).

⁴⁶ [Nástroj otázok a odpovedí týkajúcich sa smernice o energii z obnoviteľných zdrojov](#).

⁴⁷ [Nariadenie \(EÚ\) 2021/240, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory](#).

Kedy	<p>Čo najskôr: prispôsobenie vnútroštátnych režimov vydávania povolení.</p> <p>Polovica roka 2025:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zverejnenie nových, podrobnejších údajov o potenciáli veternej energie na mori a fotovoltiky v rámci Geografického laboratória pre energetiku a priemysel (apríl 2025), – usmernenie k inovatívnym formám zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a k oblastiam vhodným na zrýchlené budovanie sietí a zariadení na uskladňovanie energie, – podpora vykonávania. <p>Spolu s balíkom opatrení pre elektrizačné sústavy: legislatívne návrhy na zrýchlenie postupov vydávania povolení pre projekty v oblasti sietí, uskladňovania energie a energie z obnoviteľných zdrojov.</p> <p>2026: nová výzva hlavnej iniciatívy Nástroja technickej podpory; oznámenie o malých modulárnych reaktoroch.</p>
Vplyv	<p>Vykonávanie existujúcich právnych predpisov EÚ členskými štátmi a nových opatrení môže prispieť k skráteniu dĺžky postupov vydávania povolení na menej ako šesť mesiacov v prípade jednoduchších projektov, ako je napríklad modernizácia v oblastiach vhodných na zrýchlenú výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, a na 12 mesiacov mimo týchto oblastí; na menej ako 12 mesiacov alebo na dva roky v prípade projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov (v oblastiach vhodných na zrýchlenú výrobu energie z obnoviteľných zdrojov alebo mimo nich) a v prípade komplexných projektov, ako je veterná energia na mori, na menej ako dva roky v oblastiach vhodných na zrýchlenú výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a na tri roky mimo týchto oblastí. Okrem toho sa vďaka posilnenému legislatívnemu rámcu odstránia existujúce medzery.</p>

c) Siete a spojovacie vedenia ako faktory podporujúce energetickú transformáciu a dekarbonizáciu priemyslu

Efektívna sieť zabezpečuje tok energie z miesta, kde sa vyrába, na miesto, kde je potrebná. Zmierňuje výskyt prípadov cenových špičiek a zabezpečuje, aby mal každý k dispozícii energiu za najlepšiu cenu. Je preto dôležité prepojiť oblasti s veľkým dostupným potenciálom čistej energie s európskymi regiónmi s vysokou potrebou energie, aby sa cenovo dostupná energia mohla dodávať tam, kde je najviac potrebná.

Na investície do elektrických sietí je v tomto desaťročí potrebných 584 miliárd EUR.^{48, 49} **Cezhraničným potrebám infraštruktúry často nezodpovedajú konkrétne projekty**, čo vedie k neprimeraným cenovým rozdielom medzi niektorými regiónmi, ako sa to nedávno prejavilo v juhovýchodnej Európe. Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „ACER“) konštatovala, že **32 GW cezhraničnej kapacity potrebnej do roku 2030 zostáva neuspokojených**.⁵⁰ Veľké infraštruktúrne projekty regionálneho alebo celoeurópskeho významu čelia problémom v súvislosti so zvyšujúcimi sa nákladmi na

⁴⁸ [Akčný plán EÚ pre elektrizačné sústavy \[COM\(2023\) 757 final\]](#).

⁴⁹ [Redispatch and Congestion Management](#) (Redispečing a riadenie preťaženia); Spoločné výskumné centrum, máj 2024.

⁵⁰ [Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system](#) (Rozvoj elektrickej infraštruktúry na podporu konkurencieschopného a udržateľného energetického systému); ACER, december 2024.

projekty⁵¹ a so spravodlivým rozdelením nákladov a prínosov.⁵² Medzi takéto chýbajúce hlavné prepojenia patria napríklad tieto štyri:

- vytvorenie integrovanej siete na mori v severných moriach,
- ďalšie posilnenie fyzickej integrácie pobaltských štátov so strednou a severnou Európou v nadväznosti na synchronizáciu Pobaltia a zaistenie bezpečnosti cezhraničnej infraštruktúry v regióne Baltského mora,
- zvýšenie miery prepojenia Pyrenejského polostrova so zvyškom Európy,
- zvýšenie miery prepojenia a integrácie trhu medzi juhovýchodnou a strednou Európou.

Prínosy týchto **hlavných projektov** sa rozšíria aj mimo členských štátov, ktoré tieto projekty riadia. Energetická únia sa preto môže realizovať len prostredníctvom navrhovania nových projektov a urýchlenia a dokončenia existujúcich projektov. Vzhľadom na rozsah a dosah týchto projektov **je nevyhnutné, aby EÚ naďalej poskytovala dostatočné finančné prostriedky** na podporu dobudovania spojovacích vedení energetickej únie na cezhraničnej aj vnútroštátnej úrovni. Investovanie do cieľov EÚ v oblasti dekarbonizácie a odstraňovanie prekážok, ktoré stoja v ceste energetickej únie, Európe dávajú príležitosť znížiť ceny energie, zvýšiť svoju energetickú bezpečnosť a prevziať vedúcu pozíciu v oblasti čistých technológií.⁵³ Okrem toho sa v oznámení o ceste k budúcemu viacročnému finančnému rámcu⁵⁴ uznáva, že je potrebné zabezpečiť, aby rozpočet EÚ podporoval európske verejné statky, najmä cezhraničné projekty.

Súčasne je potrebné efektívne využívať existujúcu infraštruktúru. Napríklad aspoň 70 % kapacity spojovacích vedení by malo byť k dispozícii na cezhraničné obchodovanie s elektrinou, ale väčšina členských štátov má od splnenia tohto cieľa stále ďaleko.⁵⁵

Na vnútroštátnej úrovni v celej Európe **exponenciálne rastie počet žiadostí o pripojenie k distribučným sústavám**, čím vznikajú dlhé čakacie listiny, čo spomaľuje obnoviteľné zdroje energie, elektrifikáciu a vytváranie priemyselných klastrov a brzdí investície. Okrem elektriny sú potrebné aj nové **vodíkové, uhlíkové a miestne vykurovacie siete**.

Čo	Urýchlenie rozširovania, modernizácie a digitalizácie sietí
Ako	Na základe opatrení akčného plánu pre elektrizačné sústavy prijatého v roku 2023 Komisia predloží európsky balík opatrení pre elektrizačné sústavy pozostávajúci z legislatívnych návrhov a nelegislatívnych opatrení, ktorých cieľom je okrem iného zjednodušiť transeurópske energetické siete (nariadenie o TEN-E), zabezpečiť cezhraničné integrované plánovanie a realizáciu projektov, najmä v oblasti spojovacích

⁵¹ Náklady na projekt spojovacieho vedenia Celtic sa zvýšili z 930 miliónov EUR na 1 482 miliónov EUR (CRE), náklady na projekt v Biskajskom zálive z 1 750 miliónov EUR na 2 600 miliónov EUR (CRE). Náklady na projekt Ostrova princeznej Elisabeth sa údajne zvýšili z odhadovanej sumy 2,2 miliardy EUR na 7 – 8 miliárd EUR (Brussels Times: [1](#) a [2](#)).

⁵² V roku 2024 bol zrušený projekt [spojovacieho vedenia medzi Švédskom a Nemeckom](#) (pozri FT) z dôvodu rozporov, pokiaľ ide o rozdelenie spotrebiteľského prebytku.

⁵³ [Na ceste k budúcemu viacročnému finančnému rámcu](#) [COM(2025) 46 final, strany 5 a 8].

⁵⁴ [Register dokumentov Komisie](#) [COM(2025) 46].

⁵⁵ Mnohí prevádzkovatelia prenosových sústav v husto prepojených oblastiach elektrizačnej sústavy EÚ sprístupnili v roku 2023 v priemere 20 % až 50 % fyzickej kapacity určitých sieťových prvkov. Teda veľmi ďaleko od dosiahnutia 70 %. [Cross-zonal capacities and the 70% margin available for cross-zonal electricity trade](#) (Medzioblastné kapacity a rezerva 70 % kapacity dostupnej na účely medzioblastného obchodu s elektrinou); ACER, júl 2023.

	vedení, zjednodušiť vydávanie povolení, zlepšiť plánovanie distribučných sústav, podporiť digitalizáciu a inovácie a zvýšiť prehľad o potrebách dodávok v oblasti výroby. Bude sa riadiť prístupom plánovania zhora nadol, pričom bude spájať regionálne záujmy a záujmy EÚ a vytvorí účinný mechanizmus rozdelenia nákladov (napr. pre cezhraničné projekty) na účely optimalizovaného energetického systému. EIB takisto zavedie „ balík na podporu výroby elektrizačných sústav “ pre európsky dodávateľský reťazec podľa vzoru balíka opatrení v oblasti veternej energie s cieľom poskytnúť dodatočné záruky výrobcom komponentov elektrizačných sústav v orientačnej výške najmenej 1,5 miliardy EUR .
Kedy	Európsky balík opatrení pre elektrizačné sústavy sa má predložiť do 1. štvrt'roka 2026.
Vplyv	Z investícií do cezhraničných sietí vo výške 2 miliardy EUR ročne budú mať občania prínos vo výške 5 miliárd EUR ročne. ⁵⁶ Anticipačné investície, excelentná výkonnosť aktív a flexibilita siete by mohli znižit' investičné potreby súvisiace s distribučnými sústavami o 12 miliárd EUR ročne ⁵⁷ , čo predstavuje 18 % celkových investičných potrieb. ⁵⁸ Uprednostňovaním prínosov pre regióny alebo EÚ v národných plánoch sa znižuje neefektívnosť a zbytočné náklady pre spotrebiteľ'ov. Zavádzanie technológií na zlepšenie sietí nie je rozšírené, hoci by sa vďaka nim mohla do roku 2040 zvýšiť kapacita siete o 20 – 40 % a ušetriť až 35 % nákladov na rozšírenie konvenčnej siete. ⁵⁹

d) Zvýšenie flexibility

Väčšia flexibilita sústavy, napríklad prostredníctvom **uskladňovania energie a reakcie na strane spotreby**, pomáha zvládať nerovnováhu medzi dopytom a ponukou tým, že podporuje odberateľ'ov, aby presunuli spotrebu elektriny na čas, keď je elektriny viac alebo je nižší dopyt, teda na čas, keď je elektrina lacnejšia. Tým sa znižujú **prípady výskytu prudkého nárastu cien a záporných cien**, znižuje sa volatilita a celkovo sa prispieva k nižším a stabilnejším cenám elektriny. Elektrifikovaný odber, ako napríklad nové vozové parky elektromobilov, môže zohrávať úlohu pri poskytovaní služieb flexibility.

V mnohých členských štátoch sa reakcia na strane spotreby a uskladňovanie energie stretávajú s prekážkami⁶⁰, pokiaľ ide o prístup na veľkoobchodné trhy alebo o účasť na podporných službách a službách riadenia preťaženia. V desiatich členských štátoch nemajú agregátori riadne vymedzený právny rámec, čo im bráni v účasti na službách, ktoré môžu pomôcť poskytnúť výhody spotrebiteľ'om. V 10 členských štátoch má menej ako 30 % domácností prístup k **inteligentným meracím systémom** (poskytujúcim informácie o spotrebe energie v reálnom čase). Zavádzanie je potrebné urýchliť.⁶¹ Niektorí priemyselní spotrebiteľia môžu významne prispieť k flexibilita siete tým, že presunú svoju spotrebu energie na časy nízkeho dopytu, čím znížia náklady a zlepšia stabilitu sústavy.

⁵⁶ [System needs study](#) (Štúdiá systémových potrieb); ENTSO-E, máj 2023. 64 GW zahŕňa periférne krajiny mimo EÚ.

⁵⁷ [The role of electricity distribution systems in assessing flexibility needs](#) (Úloha distribučných sústav pri posudzovaní potrieb flexibility); Spoločné výskumné centrum, 2024.

⁵⁸ [Grids for Speed](#) (Siete pre rýchlosť); Eurelectric, máj 2024.

⁵⁹ Technológie, ako sú snímače počasia, môžu okrem toho pomôcť zlepšiť prevádzku elektrizačnej sústavy.

⁶⁰ [Demand response and other DER: what barriers are holding them back](#) (Reakcia na strane spotreby a iné distribuované zdroje energie: aké prekážky ich brzdia); ACER, február 2024.

⁶¹ [2024 Market Monitoring Report on Energy Retail and Consumer Protection](#) (Správa o monitorovaní trhu v oblasti maloobchodu s energiou a ochrany spotrebiteľ'a za rok 2024); ACER a CEER, september 2024.

Čo	Zvýšenie flexibility sústavy zavádzaním uskladňovania energie a reakcie na strane spotreby
Ako	<p>Členské štáty musia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – urýchlene implementovať pravidlá EÚ o prístupe na trh pre uskladňovanie energie a reakciu na strane spotreby a odstrániť vnútroštátne prekážky. <p>Komisia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – objasní požiadavky na štátnu pomoc pre systémy flexibility nefosílnych zdrojov energie v novom rámci štátnej pomoci, čím sa členským štátom uľahčí navrhovanie vlastných podporných mechanizmov tak, aby boli spotrebiteľia motivovaní poskytovať flexibilitu systému, – prijme nové pravidlá týkajúce sa reakcie na strane spotreby, aby sa zabezpečilo, že spotrebiteľia budú môcť využívať finančnú výhodu flexibility v plnom rozsahu. Tieto pravidlá sa budú zaoberať zostávajúcimi prekážkami, ktoré bránia v pôsobení reakcii na strane spotreby a službám uskladňovania energie na vnútornom trhu s elektrinou, – požiada členské štáty o ich stanoviská k nástroju čistej flexibility založenom na zmluvách o nákupe elektriny a záväzkoch priemyslu spotrebúvať čistú elektrinu, pričom nástroj treba navrhnúť tak, aby sa dostatočne obmedzilo riziko narušenia hospodárskej súťaže a pretekov v poskytovaní dotácií na jednotnom trhu, ako sa stanovuje v pravidlách štátnej pomoci.
Kedy	Členské štáty okamžite odstránia vnútroštátne prekážky. Revidovaný rámec Komisie podľa pravidiel štátnej pomoci do 2. štvrťroka 2025; nové pravidlá týkajúce sa reakcie na strane spotreby do 1. štvrťroka 2026.
Vplyv	Úplné dobudovanie elektrizačnej sústavy založenej na integrácii trhu, výrobe energie z obnoviteľných zdrojov a flexibilnej kapacite by mohlo viesť k zníženiu veľkoobchodných cien elektriny v EÚ v priemere o 40 % . ⁶² Väčšia flexibilita môže priniesť hmatateľné úspory nákladov, pričom podľa odhadov priemyselného odvetvia sa do roku 2030 dosiahnu úspory vo výške 2,7 miliardy EUR ročne v dôsledku zabránenia vzniku špičkovej výrobnnej kapacity . ⁶³

Flexibilita na strane dopytu by sa mala podporovať aj na maloobchodnom trhu ako ponuka nižších cien pre dobrovoľníkov z radov priemyselných odberateľov a odberateľov podieľať sa na integrácii energetických systémov.

Čo	Usmernenia k podpore odmeňovania flexibility v maloobchodných zmluvách
Ako	<p>Komisia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vypracuje usmernenia k podpore odmeňovania flexibility v maloobchodných zmluvách, – navrhne rôzne štandardizované trhové systémy preukazovania zhody prispôbené rôznym potrebám priemyslu a odberateľov, ktoré by vychádzali zo systémov, ktoré sa už uplatňujú v niektorých členských štátoch.
Kedy	4. štvrťrok 2025

⁶² [Energy and climate transition: How to strengthen the EU's competitiveness](#) (Energetická a klimatická transformácia: ako posilniť konkurencieschopnosť EÚ); Business Europe, júl 2024.

⁶³ [Demand-side flexibility: Quantification of benefits in the EU](#) (Flexibilita na strane dopytu: kvantifikácia prínosov v EÚ); DNV pre smartEn, september 2022.

Opatrenie 3: Zabezpečenie dobre fungujúcich trhov s plynom

Cena dovážaného zemného plynu má priamy vplyv na ceny elektriny a zvyšuje volatilitu trhu. Veľkoobchodné ceny plynu v EÚ sa ešte úplne nevrátili na úroveň pred krízou a sú v priemere takmer päťnásobne vyššie ako v USA, pričom pred krízou boli dvojnásobne až trojnásobne vyššie.⁶⁸ Tento cenový rozdiel ovplyvňuje konkurencieschopnosť európskeho priemyslu.

Vzhľadom na význam trhov s plynom pre naše hospodárstvo je nevyhnutné zabezpečiť optimálne fungovanie týchto trhov. Je potrebný úplný regulačný dohľad a úzka spolupráca medzi energetickými a finančnými regulačnými orgánmi s cieľom zabrániť manipulácii s trhom a odstrániť všetky možné medzery súvisiace s nedostatočnou transparentnosťou, asymetriou informácií a rizikom koncentrácie trhu. Komisia preto začiatkom tohto mesiaca zriadila osobitnú skupinu pre trh so zemným plynom, ktorej úlohou je komplexne preskúmať trhy EÚ so zemným plynom a v prípade potreby prijať opatrenia na zabezpečenie ich optimálneho fungovania a zabránenie obchodným praktikám, ktoré narúšajú tvorbu trhových cien, pričom sa využijú poznatky získané počas energetickej krízy.

Aby bolo možné rýchlo riešiť nezákonné správanie na trhoch s plynom, mali by byť energetické a finančné regulačné orgány účinne vybavené na monitorovanie vývoja na trhu, odhaľovanie a stíhanie všetkých potenciálnych prípadov zneužívania trhu (t. j. prípadov manipulácie s trhom a obchodovania s využitím dôverných informácií). Spolupráca v oblasti presadzovania práva a spoločného využívania údajov medzi vnútroštátnymi energetickými a finančnými regulačnými orgánmi a medzi agentúrou ACER a orgánom ESMA sa musí posilniť a posunúť na vyššiu úroveň. Členské štáty musia zabezpečiť, aby regulačné orgány mali všetky potrebné právomoci na stíhanie a trestanie zneužívania trhu, a poskytnúť im zdroje s cieľom uprednostniť vyšetrovania v tejto oblasti. Agentúra ACER by navyše mala v plnej miere využívať svoje nové cezhraničné vyšetrovacie právomoci na podporu vnútroštátnych energetických regulačných orgánov.

⁶⁴ [2024 Market monitoring report on energy retail and consumer protection](#) (Správa o monitorovaní trhu v oblasti maloobchodu s energiou a ochrany spotrebiteľa za rok 2024); ACER-CEER, september 2024 (prípádová štúdia týkajúca sa Švédska).

⁶⁵ Väčšina domácností, ktoré investujú ročne od 50 do 145 EUR do systémov energetického manažérstva v domácnosti (HEMS), ktoré využívajú flexibilné energetické systémy (napríklad tepelné čerpadlá s fotovoltickými panelmi, fotovoltické panely s batériovým systémom uskladňovania energie alebo elektrické vozidlá), by dosiahla úsporu nákladov. [Dodging the electricity price hike: Can demand-side flexibility compensate for spot price increases for households in Germany?](#) (Vyhybanie sa zvýšeniu cien elektriny: Môže flexibilita na strane dopytu kompenzovať nárast spotových cien pre domácnosti v Nemecku?); Stute et al. (Fraunhoferov výskumný ústav), február 2024.

⁶⁶ [Energy efficiency 2.0 – Engineering the future energy system](#) (Energetická efektívnosť 2.0 – plánovanie budúceho energetického systému); Danfoss Impact, vydanie č. 4, 2023.

⁶⁷ [Demand-side flexibility: Quantification of benefits in the EU](#) (Flexibilita na strane dopytu: kvantifikácia prínosov v EÚ); DNV pre smartEn, september 2022.

⁶⁸ [Decarbonising for competitiveness: four ways to reduce European energy prices](#) (Dekarbonizácia v záujme konkurencieschopnosti: štyri spôsoby, ako znížiť ceny energie v Európe); Bruegel, december 2024.

Treba poznamenať, že USA majú významný objem domácej ťažby zemného plynu, a preto neprekvapuje, že majú čiastočne nižšie veľkoobchodné ceny plynu ako EÚ.

Čo	Zabezpečenie dobre fungujúcich trhov s plynom
Ako	Začiatkom tohto mesiaca Komisia zriadila osobitnú skupinu pre trh so zemným plynom , ktorej úlohou je komplexne preskúmať trhy EÚ so zemným plynom a v prípade potreby prijať opatrenia na zabezpečenie ich optimálneho fungovania a zabránenie obchodným praktikám, ktoré narúšajú tvorbu trhových cien, pričom sa využijú poznatky získané počas energetickej krízy. Komisia začne rozsiahle konzultácie so zainteresovanými stranami s cieľom posúdiť potrebu ďalších legislatívnych zmien na zabezpečenie úplného a bezproblémového regulačného dohľadu, na zosúladenie a posilnenie predpisov na trhu s energiou a na finančnom trhu (MiFID/REMIT) a na zníženie administratívnej záťaže spoločností, ktoré obchodujú s energiou na finančných trhoch (jednotné vykazovanie). Tieto konzultácie sa budú týkať rôznych aspektov regulačného usporiadania ⁶⁹ , spoločného prístupu dohľadu energetických a finančných regulačných orgánov a vytvorenia spoločnej harmonizovanej databázy všetkých relevantných trhových údajov s plným prístupom pre všetky regulačné orgány. Okrem toho sa budú týkať aj určitých aspektov fungovania spotových trhov, napríklad uplatňovania požiadaviek podobných požiadavkám súboru rozpočtových pravidiel na spotové energetické burzy.
Kedy	Činnosť osobitnej skupiny pre trh so zemným plynom sa ukončí do 4. štvrt'roka 2025.
Vplyv	Vývoj zmlúv o dovoze plynu od indexácie podľa cien ropy k stanoveniu ceny plynu podľa trhu s plynom už ušetril EÚ za posledné desaťročie približne 67 miliárd EUR . ⁷⁰ Integrácia trhu s plynom v EÚ vytvára čisté prínosy v oblasti cenovej konvergencie a ich transparentnosti. ⁷¹ Osobitná skupina pre trh so zemným plynom sa zameria na zabezpečenie riadne fungujúcich trhov s plynom a tvorbu cien na týchto trhoch na trhovom základe.

Ak je to možné, mali by sa preskúmať alternatívy k dovozu zemného plynu, najmä prostredníctvom elektrifikácie alebo zvýšenia výroby bioplynu a biometánu v súlade s plánom REPowerEU. Agregácia dopytu a spoločný nákup môžu zohrávať významnú úlohu pri urýchl'ovaní vytvárania trhu so zdrojmi energie a materiálmi potrebnými na výrobu čistej energie. Agregáciou svojho dopytu a prijatím stratégií spoločného nákupu v súlade s pravidlami EÚ v oblasti hospodárskej súťaže môžu kupujúci v EÚ využiť svoju kolektívnu ekonomickú váhu, posilniť svoju vyjednávaciu pozíciu a vyrokovať lepšie podmienky s dodávateľmi. Tento prístup si osvojilo aj Japonsko, ktoré dlhodobo podporuje investície do vývozných infraštruktúr v krajinách produkujúcich skvapalnený zemný plyn (LNG). Sila EÚ v oblasti spoločného nákupu by sa mala využiť preskúmaním možnosti dlhodobějších zmluvných záväzkov, aby sa ceny stali stabilnejšími, napríklad zabezpečením práv na skvapalňovanie plynu alebo nákupných opcíí. Vzhľadom na konkurencieschopnosť EÚ, geopolitické aspekty a ciele v oblasti klímy by sa EÚ a/alebo členské štáty takisto mohli pridať k dovozom z EÚ, pokiaľ ide o priame investície do vývozných infraštruktúr v zahraničí, a to poskytovaním zvýhodnených úverov súkromným investorom.

⁶⁹ Vráťane parametrov, ktorými sa riadi uplatňovanie tzv. výnimky pre podporné činnosti, pravidiel týkajúcich sa prerušenia obchodovania a pozičných limitov, požiadaviek vzťahujúcich sa na obchodné miesta a účastníkov trhu, ako aj niektorých aspektov fungovania spotových trhov (napr. uplatňovanie požiadaviek podobných požiadavkám zo súboru rozpočtových pravidiel na spotové energetické burzy).

⁷⁰ [Despite short-term pain, the EU's liberalised gas markets have brought long-term financial gains](#) (Napriek krátkodobej bolesti priniesla liberalizácia trhov s plynom v EÚ dlhodobé finančné zisky); IEA, 2021.

⁷¹ [European natural gas markets: taking stock and looking forward](#) (Európske trhy so zemným plynom: bilancovanie a výhľad do budúcnosti); Chyong, marec 2019.

Okrem toho lepšia koordinácia medzi členskými štátmi a flexibilnejšie trajektórie plnenia s podporou Komisie môžu prispieť k zníženiu napätia v systéme a k zabráneniu narušeniam trhu v súvislosti s dopĺňaním zásobníkov plynu, čím sa podporí dopĺňanie za lepších nákupných podmienok a bezpečnosť dodávok.

Čo	Využitie kúpnej sily EÚ na získanie lepších podmienok pri dovoze zemného plynu
Ako	<p>Komisia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – okamžite nadviaže kontakt so spoľahlivými dodávateľmi LNG s cieľom identifikovať ďalší nákladovo konkurencieschopný dovoz spomedzi existujúcich a budúcich projektov vývozu LNG, – navrhne okrem iného agregáciu dopytu pre spoločnosti z EÚ, ktoré uzatvárajú dohody o spracovaní v závodoch LNG na celom svete a opčné zmluvy o dodávkach LNG s dôveryhodnými výrobcami LNG, – preskúma možnosti, ktoré presahujú rámec agregácie dopytu, a preskúma iné prístupy (napr. japonský model).
Kedy	1. štvrťrok – 2. štvrťrok 2025
Vplyv	Lepšie možnosti pre kupujúcich v EÚ zabezpečiť si objemy LNG na základe dlhodobých zmlúv môžu chrániť pred volatilitou cien a poskytnúť prístup k nižším cenám, čím sa ceny v EÚ priblížia cenám na svetovom trhu. Ochrana kupujúcich v EÚ pred volatilitou cien fosilných palív by mohla viesť k výraznému krátkodobému zníženiu maloobchodných cien .

Opatrenie 4: Energetická efektívnosť – dosahovanie úspor energie

Energetická efektívnosť je kľúčovým faktorom, ktorý prispieva k cenovo dostupnej energii pre priemysel a domácnosti a ku konkurencieschopnosti priemyslu. Obmedzuje vplyv vysokých a nestálych cien energie na účty spotrebiteľov. Priemysel EÚ znížil svoju spotrebu energie od roku 2000 približne o 20 % a zároveň zvýšil priemyselnú produkciu. Na riešenie výziev, ktorým EÚ čelí, je potrebné využiť riešenia v oblasti energetickej efektívnosti. Podpora jednotného trhu so službami energetickej účinnosti pomôže Európanom využívať služby, ktoré im môžu znížiť účty za energiu za najlepšiu cenu, najmä tým, ktorí majú vysoké počiatočné náklady.⁷² Rozšírený trh pre poskytovateľov služieb energetickej účinnosti môže pomôcť väčšiemu počtu spoločností získať poradenstvo o efektívnych riešeniach, napríklad o opätovnom využívaní technologického tepla.

Čo	Európsky rozmer trhu v oblasti energetickej efektívnosti
Ako	<p>Prostredníctvom európskej koalície na financovanie energetickej efektívnosti Komisia zlepší prístup ku kapitálu a poskytne finančné stimuly na podporu účastníkov trhu, ktorí poskytujú riešenia energetickej efektívnosti pre podniky.</p> <p>Komisia preskúma ďalšiu podporu programu skupiny EIB pre energetickú efektívnosť v MSP, ktorého cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť európskych MSP, podporiť zavádzanie energetickej efektívnych a obnoviteľných riešení a vybudovať odolnosť proti zmene klímy. Komisia v spolupráci so skupinou EIB preskúma možnosť vytvorenia systému záruk EÚ s cieľom zdvojnásobiť služby energetickej</p>

⁷² Finančné prostriedky EÚ na opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti týkajúce sa bývania, podnikov a verejnej infraštruktúry prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a politiky súdržnosti (prostriedky pridelené v rámci súčasného viacročného finančného rámca) dosiahli 4,9 miliardy EUR na inteligentné energetické systémy, 8,9 miliardy EUR na energiu z obnoviteľných zdrojov a 21,8 miliardy EUR na energetiku.

	účinnosti. Pilotný projekt , ktorý by mohol byť súčasťou operácie kombinovaného financovania Programu InvestEU s podprogramom LIFE Prechod na čistú energiu, týkajúci sa technickej pomoci, je naplánovaný na rok 2026. To si vyžiada dodatočné zdroje z Programu InvestEU, ktoré sa získajú optimalizáciou využitia záruky EÚ, ktorá je v súčasnosti k dispozícii v rámci rôznych mandátov EÚ vrátane mandátov z predchádzajúceho programového obdobia.
Kedy	Prvá koncepcia systému záruk vo 4. štvrtroku 2025. Spustenie partnerstva v 3. štvrtroku 2025. Posúdenie celoeurópskeho trhu pre systém certifikácie úspor energie do 4. štvrtroka 2025.
Vplyv	Rozšírenie ponuky riešení financovania produktov energetickej efektívnosti. Stane sa tak prostredníctvom služieb spoločností poskytujúcich energetické služby (ESCO) ⁷³ s cieľom zdvojnásobiť trh spoločností poskytujúcich energetické služby až na 4 – 6 miliárd EUR ročne , čo by mohlo spotrebiteľom umožniť dosiahnuť úspory v rozsahu 25 – 30 % pri obnovách budov a až 70 – 80 % ⁷⁴ pri verejnom osvetlení, čím by sa znížili účty za energiu.

Po druhé, **energeticky účinné výrobky okamžite znižujú účty za energiu**. Mnohé nevyhovujúce výrobky dovážané z krajín mimo EÚ však poškodzujú konkurencieschopnosť dodávateľov z EÚ a znižujú prínosy pre občanov a podniky.

Čo	Poskytnúť spotrebiteľom prístup k účinnejším spotrebičom a výrobkom s dlhšou životnosťou
Ako	Členské štáty, vnútroštátne orgány dohľadu nad trhom a colné orgány by mali posilniť vnútroštátny dohľad nad trhom a presadzovanie práva vrátane colných a online trhov. V súlade s oznámením o elektronickom obchode EÚ podporuje ich činnosť a bližší kontakt s online trhmi. Komisia zaktualizuje pravidlá EÚ týkajúce sa energetického označovania a ekodizajnu , pričom bude vykonávať výmenu najlepších postupov, zlepšovať IT nástroje ⁷⁵ a uľahčovať dodržiavanie predpisov zo strany hospodárskych subjektov prostredníctvom jasnejších informácií a usmernení. Členské štáty by mali zväziť využívanie stimulov pre spotrebiteľov na výmenu starých domácich spotrebičov za energeticky účinné alternatívy.
Kedy	Okamžite
Vplyv	Odhaduje sa, že pravidlá jednotného trhu EÚ pre energeticky účinné spotrebiče a výrobky priniesli v roku 2023 úspory na účtoch za energiu vo výške približne 120 miliárd EUR , ktoré sa v roku 2030 zvýšia približne na 162 miliárd EUR . ⁷⁶ Odhaduje sa však, že 10 % (t. j. viac ako 10 miliárd EUR) sa každoročne stratí v dôsledku predaja výrobkov, ktoré nie sú v súlade s predpismi. ⁷⁷

⁷³ Spoločnosť poskytujúca energetické služby (ESCO) je organizácia, ktorá ponúka energetické služby vrátane realizácie projektov v oblasti energetickej efektívnosti alebo projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, často na kľúč.

⁷⁴ [Energy Performance Contracting in the EU – 2020-2021](#) (Zmluvy o energetickej efektívnosti v EÚ v rokoch 2020 – 2021); Spoločné výskumné centrum, 2021.

⁷⁵ <https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>; <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/market-surveillance>.

⁷⁶ *Ecodesign Impact Accounting Status Report 2024* (Vyčíslenie vplyvu ekodizajnu. Situačná správa za rok 2024), <https://circabc.europa.eu/ui/group/418195ae-4919-45fa-a959-3b695c9aab28/library/b29b3be3-8085-4e2f-8095-74ad98d9166c/details>, tabuľka 2 a obrázok 2.

⁷⁷ Oznámenie Komisie, [Pracovný plán pre ekodizajn a energetické označovanie na roky 2022 – 2024](#) (2022/C 182/01).

Pilier II: Dobudovanie energetickej únie

Napriek nášmu úspechu pri budovaní prepojeného trhu s energiou je skutočná energetická únia ešte stále nedokončená. Keďže EÚ čelí rastúcim nákladom na energiu, ktoré zaťažujú domácnosti a bránia konkurencieschopnosti priemyslu (najmä v energeticky náročných priemyselných odvetviach), potreba transformačného prístupu je zrejmá. Preto musíme pokračovať v práci na dlhodobějších štrukturálnych opatreniach, ktoré prinesú čistejšiu a lacnejšiu energiu, ktorú potrebujeme, a ktoré nás viac priblížia ku skutočnej energetickej únii, vrátane zvýšenia investícií do výskumu a inovácií v oblasti riešení čistej energie. EÚ musí pokročiť smerom k elektrifikácii a plne integrovanému jednotnému trhu s energiou, dosiahnuť ciele v oblasti prepojenosti a využiť komplementárnosť medzi členskými štátmi na vytvorenie skutočnej energetickej únie, ktorá bude prospešná pre všetkých.

Tento akčný plán je prvým krokom k väčšej prepojenosti a integrácii. Preto Komisia v nadchádzajúcich mesiacoch spustí niekoľko iniciatív zameraných na posilnenie riadenia energetickej únie, zavedenie čistej energie, zlepšenie bezpečnosti dodávok a zníženie účtov občanov a podnikov za energiu.

Opatrenie 5: Dobudovanie energetickej únie

Na základe úspechu plánu REPowerEU, ktorý podporil výrobu čistej elektriny a diverzifikáciu dodávok energie, bude tieto ciele ďalej podporovať nový **akčný plán elektrifikácie** (1. štvrťrok 2026) a **stratégia pre vykurovanie a chladenie** (1. štvrťrok 2026). Ambiciózna **elektrifikácia** energetického systému a rozšírenie čistých zdrojov výroby **zvýšia energetickú efektívnosť celého odvetvia energetiky, pomôžu dekarbonizovať odvetvia** priemyslu, mobility a vykurovania a chladenia a **podporia zavádzanie čistej a domácej výroby energie**. Do roku 2030 sa vďaka týmto iniciatívam zníži naša závislosť od fosilných palív, čím sa môžu ušetriť miliardy ročne. Daňové úľavy na elektrifikáciu priemyslu môžu podporiť elektrifikáciu a pomôcť priemyslu EÚ zvýšiť jeho konkurencieschopnosť tým, že podporia cenovú dostupnosť takýchto zariadení, zvýšia predaj a podporia ich prijatie spotrebiteľmi.

Digitalizácia je ďalším zdrojom úspor pre spotrebiteľov, predstavuje však aj potenciálnu zraniteľnosť. Komisia v roku 2026 prijme **strategický plán pre digitalizáciu a umelú inteligenciu pre odvetvie energetiky** s cieľom urýchliť zavádzanie európskych riešení umelej inteligencie v oblastiach, ako je optimalizácia elektrickej siete, energetická efektívnosť v budovách a priemysle a flexibilita na strane dopytu. Okrem toho podporí výskum a inovácie založené na umelej inteligencii prepojením startupov s energetickými spoločnosťami a zároveň zabezpečí spoľahlivé záruky kybernetickej bezpečnosti, ochrany súkromia a bezpečnosti údajov. Komisia takisto **preskúma rastúcu spotrebu energie dátových centier**^{78,79} a podporí ich udržateľnú integráciu do energetického systému. Dátové centrá by mohli zvýšiť zaťaženie energetického systému a zvýšiť ceny energie, najmä vzhľadom na schopnosť dátových centier získať prístup k energii na úkor ostatných odberateľov.

⁷⁸ Digitálna infraštruktúra sa na spotrebe elektriny v EÚ podieľa približne 3,5 %, pričom na dátové centrá pripadá približne 70 %. [Energy consumption in data centres and broadband communication networks in the EU](#) (Spotreba energie v dátových centrách a širokopásmových komunikačných sieťach v EÚ); Spoločné výskumné centrum, 2024.

⁷⁹ [Why European data centres are set for major growth](#) (Prečo európske dátové centrá čaká významný rast); Morgan Stanley & Co., júl 2024.

Európsky strategický plán pre energetické technológie (ďalej len „plán SET“) zároveň pomáha riešiť súčasnú roztrieštenosť portfólií výskumu a inovácií EÚ v oblasti čistej energie a elektrifikácie. Naďalej je potrebné zintenzívniť úsilie na dosiahnutie cieľa EÚ v oblasti verejných a súkromných výdavkov vo výške 3 % HDP.^{80,81} Komisia bude podporovať inovácie, najmä prostredníctvom koordinácie s členskými štátmi prostredníctvom riadiacej skupiny pre plán SET zriadenej aktom o emisne neutrálnom priemysle.⁸² Okrem toho sa na podporu jadrovej syntézy ako inovatívneho, dekarbonizovaného zdroja energie budúcnosti navrhne **stratégia pre fúziu** vrátane vytvorenia verejno-súkromného partnerstva (PPP) na urýchlenie komercializácie.

EÚ bude na splnenie svojich cieľov v oblasti energetiky a klímy v rokoch 2021 až 2030 potrebovať viac ako 570 miliárd EUR ročne a 690 miliárd EUR ročne v rokoch 2031 až 2040 určených na investície do energie z obnoviteľných zdrojov vrátane slnečnej a veternej energie a energie z biomasy, do energetickej efektívnosti a kapacity siete. Komisia takisto posúdi investičné potreby v oblasti jadrovej energie⁸³ a podporí investície do technológií čistej energie novej generácie, ako je jadrová syntéza, zdokonalená geotermálna energia a batérie s tuhým elektrolytom, ako aj do existujúcich kapacít, napríklad na renovovanie. Hoci väčšina investícií musí pochádzať zo súkromného kapitálu, verejné financovanie musí byť lepšie zamerané na zvýšenie súkromných investícií znížením rizika strategických projektov, najmä prostredníctvom záruk a kapitálových nástrojov. Komisia sa bude zaoberať riešením nedostatku investícií a zmobilizuje súkromný kapitál na účely energetickej transformácie prostredníctvom **stratégie pre investície do čistej energie** a predloží **aktualizovaný jadrový objasňujúci program (PINC)**.

Dobudovanie skutočnej energetickej únie si predovšetkým vyžaduje **plne integrovaný trh s energiou so súdržným rámcom riadenia**, ktorý zosúladí ciele na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ a zabezpečí, aby sa rozhodnutia s cezhraničným významom a s významom pre EÚ prijímali na správnej úrovni. Na tento účel Komisia do začiatku roka 2026 vydá **bielu knihu o hlbšej integrácii trhu s elektrinou**.

Okrem toho sa z **národných energetických a klimatických plánov** (ďalej len „NEKP“) musia stať strategické investičné plány, ktoré budú podporovať predvídateľnosť investícií, dôveru spotrebiteľov, inovácie a rast trhu s čistými technológiami. Komisia navrhne revíziu nariadenia o riadení s cieľom zjednodušiť, posilniť a modernizovať **riadenie energetickej únie a opatrení v oblasti klímy**⁸⁴ s cieľom pripraviť Európu na rámec politiky v oblasti energetiky a klímy po roku 2030. Okrem toho by pri podpore výroby čistých technológií mohli zohrávať úlohu regionálne iniciatívy, ako je napríklad iniciatíva transstredoemskej spolupráce v oblasti energetiky a čistých technológií.

Ceny energie sa môžu v jednotlivých členských štátoch výrazne líšiť. S cieľom zlepšiť koordináciu v rámci energetickej únie a posilniť riadenie elektrizačnej sústavy Komisia zriadi **osobitnú skupinu pre energetickú úniu**. Táto osobitná skupina, ktorú budú tvoriť vysoko postavení zástupcovia Komisie, príslušné orgány EÚ, členské štáty a zainteresované strany, bude skúmať a určovať technické alebo regulačné úpravy a bude pravidelne podávať správy

⁸⁰ [Záver Európskej rady z 23. marca 2023 \(EUCO 4/23\)](#).

⁸¹ [Oznámenie Komisie o revízii Európskeho strategického plánu pre energetické technológie \[COM\(2023\) 634 final\]](#).

⁸² [Akt o emisne neutrálnom priemysle – nariadenie \(EÚ\) 2024/1735](#).

⁸³ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/green.html.

⁸⁴ [Nariadenie \(EÚ\) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy](#).

predsedníčke Komisie, Európskej rade, Rade pre dopravu, telekomunikácie a energetiku a Európskemu parlamentu.

Na podporu tejto práce sa Komisia viac **zameria na posudzovanie dôsledkov príslušných iniciatív na cenovú dostupnosť energie pre domácnosti a podniky**. Výsledky príslušných analýz – podľa možnosti za účasti externých odborníkov – sa primerane zohľadnia v posúdeniach vplyvu nových legislatívnych iniciatív a v revíziách existujúcich právnych predpisov. Tieto analýzy doplnia informácie, ktoré Komisia pravidelne zverejňuje o vplyve svojich iniciatív prostredníctvom rôznych správ, ako je správa o stave energetickej únie⁸⁵ a správy o cenách energie a nákladoch na energiu.⁸⁶

Čo	Dobudovanie energetickej únie
Ako	<p>Komisia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zriadi osobitnú skupinu pre energetickú úniu, – uverejní bielu knihu o hlbšej integrácii trhu s elektrinou, – reviduje nariadenie o riadení energetickej únie, – predloží stratégiu pre investície do čistej energie, aktualizovaný jadrový objasňujúci program (PINC) a stratégiu v oblasti jadrovej syntézy, – predloží akčný plán elektrifikácie, strategický plán pre digitalizáciu a umelú inteligenciu v odvetví energetiky a stratégiu pre vykurovanie a chladenie.
Kedy	<p>2025: osobitná skupina pre energetickú úniu, stratégia pre investície do čistej energie a jadrový objasňujúci program.</p> <p>V prípade ostatných iniciatív do polovice roka 2027.</p>
Vplyv	<p>Hlbšia integrácia trhu s elektrinou prostredníctvom začatia dialógu o budúcom vývoji trhu a vytvorenia osobitnej skupiny pre energetickú úniu.</p> <p>Zabráni sa prudkému nárastu systémových nákladov až do výšky 103 miliárd EUR do roku 2040, ku ktorému by došlo, ak by sa neprijali žiadne opatrenia.⁸⁷</p> <p>Zvýšenie investícií a zníženie nákladov prostredníctvom zníženia rizika kapitálu, t. j. zníženia potenciálnych rizík spojených s investíciami, zmiernenia administratívnej záťaže pri plánovaní a podávaní správ a zlepšenia koordinácie členských štátov pri stanovovaní politik, čím sa zabezpečí investičná istota do roku 2040 a z národných energetických a klimatických plánov sa stanú skutočné investičné plány.</p> <p>Urýchlenie elektrifikácie o 40 % v roku 2030⁸⁸ s využitím flexibility vyplývajúcej z elektrifikácie odvetví vykurovania, dopravy a vodíka môže priniesť ročné úspory nákladov na energetický systém v roku 2030 vo výške 32 miliárd EUR.⁸⁹ Už len</p>

⁸⁵ Napríklad [Správa o stave energetickej únie do roku 2024](#) [COM(2024) 404 final].

⁸⁶ [Ceny energie a náklady na energiu v Európe – Európska komisia](#).

⁸⁷ [Redispatch and Congestion Management](#) (Redispečing a riadenie preťaženia); Spoločné výskumné centrum, máj 2024.

⁸⁸ V roku 2024 elektrina predstavovala približne 23 % konečnej spotreby energie v Európskej únii. Hodnota 32 – 33 % do roku 2030 vychádza z modelovania energetického systému pomocou programov PRIMES a POTEnCIA. Konečná spotreba energie použitá na odvedenie rozsahu zodpovedá definíciám Eurostatu (*nrg_ind_fecf*), t. j. zahŕňa priemysel, dopravu, domácnosti, služby, poľnohospodárstvo a teplo z okolitého prostredia z tepelných čerpadiel a nezahŕňa medzinárodnú leteckú dopravu a palivo pre plavidlá námornej dopravy.

⁸⁹ [Mission Solar 2040: Europe's Flexibility Revolution](#) (Misia Solar 2040: revolúcia flexibility v Európe); SolarPower Europe, jún 2024.

samotným obojsmerným nabíjaním elektrických vozidiel by sa mohlo ušetriť **9,7 miliardy EUR**.⁹⁰

Zvýšenie účinnosti vykurovania a chladenia prostredníctvom rozšírenia rekuperácie tepla, opätovného využitia a nasadenia tepelných čerpadiel. Rozšírenie rekuperácie odpadového tepla v priemyselných procesoch a energetických službách môže zlepšiť účinnosť systému a znížiť náklady. V dôsledku vyššej miery **prijatia tepelných čerpadiel a lepšej účinnosti domácností by sa mohli do roku 2030 znížiť výdavky na dovoz fosílnych palív o 60 miliárd EUR** a zároveň by sa znížil dopyt po iných energetických nosičoch a stabilizovali by sa ceny.

Využitie digitalizácie na zníženie nákladov v odvetví elektroenergetiky⁹¹, zvýšenie efektívnosti s odhadovanými úsporami 5 % v oblasti prevádzky a údržby, 5 % v oblasti výroby elektriny a 5 % v oblasti siet'ových strát.⁹²

Pilier III: Prilákanie investícií a zabezpečenie realizácie

Skutočná energetická únia založená na domácej čistej a cenovo dostupnej energii pre všetkých európskych odberateľov si v nasledujúcom desaťročí vyžiada značné investície a spoľahlivé riadenie. Na rýchle spoločné dosiahnutie cieľov tohto akčného plánu je potrebné silné politické vedenie a odhodlanie a inkluzívne zapojenie všetkých aktérov energetického hodnotového reťazca.

Opatrenie 6: Dosiahnutie trojstrannej zmluvy o cenovo dostupnej energii pre európsky priemysel

Rastúca neistota na trhu môže pre navrhovateľov projektov znamenať značné problémy a môže oddialiť investície alebo od nich odradiť. Na prekonanie týchto problémov vlády, producenti energie a priemyselné odvetvia, ktoré spotrebúvajú energiu, môžu spoločne vytvoriť priaznivé investičné prostredie pre cenovo dostupný a udržateľný energetický systém a konkurencieschopný priemyselný sektor a zároveň zabezpečiť zachovanie kvalitných pracovných miest a ich vytváranie, ako sa zdôrazňuje v Antverpskej deklarácii.

- ❖ **Výrobcovia čistej energie potrebujú rozsah a istotu dopytu** na zabezpečenie dlhodobého plánovania, čo pomáha znižovať riziká pre investorov a projektové náklady. Táto istota by bola prospešná aj pre **výrobcov v dodávateľskom reťazci**, napríklad pre výrobcov rozvodní alebo káblov pre sieťové projekty, pretože by im umožnila investovať do nových výrobných kapacít v Európe a ponúkať nižšie ceny. Tým by sa umožnilo napríklad navrhovateľom veľkých projektov v oblasti slnečnej energie alebo veternej energie na mori zaistiť si dodávateľské reťazce a nakupovať za nižšie náklady.
- ❖ **Priemyselné odvetvia, ktoré spotrebúvajú energiu, a najmä energeticky náročné priemyselné odvetvia potrebujú istotu, pokiaľ ide o dodávky energie a jej ceny**, aby mohli plánovať svoju výrobu a prijímať investičné rozhodnutia, od ktorých závisí ich transformácia. Napríklad oceliarsky priemysel potrebuje dlhodobú istotu v oblasti dodávok a cien elektriny, aby mohol investovať do elektrifikácie výrobných procesov.

⁹⁰ [Potential of a full EV-power-system-integration in Europe](#) (Potenciál úplnej integrácie elektrizačnej sústavy a elektrických vozidiel v Európe); pre Transport & Environment Europe vypracovali Fraunhofer ISE a Fraunhofer ISI, október 2024.

⁹¹ [Implications of digitalisation on future electricity market design](#) (Dôsledky digitalizácie na budúcu koncepciu trhu s elektrinou); Oxford Institute for Energy Studies, apríl 2023.

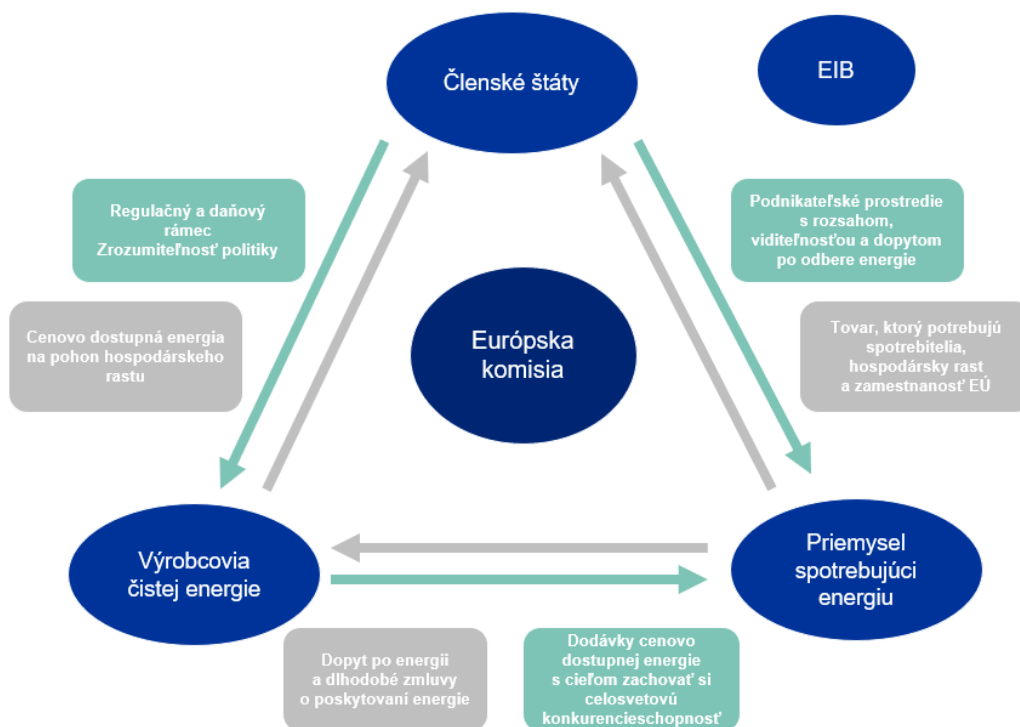
⁹² [Strategic analysis and development plan design on digital transformation in the energy industry](#) (Strategická analýza a návrh plánu rozvoja digitálnej transformácie v energetike); Liu a Lu, 2021.

Na druhej strane môžu energeticky náročné priemyselné odvetvia poskytnúť výrobcom energie istotu odberu tým, že uzatvoria dlhodobé zmluvy.

- ❖ **EÚ a vlády členských štátov môžu znížiť riziká prostredníctvom stabilných regulačných rámcov a opatrení na uľahčenie investícií.** Zabezpečenie tejto **predvídateľnosti** pre navrhovateľov projektov a dodávateľské reťazce prispieva k znižovaniu rizika investícií a k zníženiu nákladov pre podniky a domácnosti. To by sa mohlo dosiahnuť napríklad tým, že by sa zaviazali k **dlhodobejšiemu, spoľahlivému a podrobnému harmonogramu aukcií** pre projekty v oblasti čistej energie a spoliehali by sa na **podporné návrhy tendrov**, ktoré odrážajú **zásady** aktu o emisne neutrálnom priemysle **týkajúce sa odolnosti, bezpečnosti a udržateľnosti**.

V tejto súvislosti skúsenosti s chartou v oblasti veternej energie⁹³ a s chartou v oblasti slnečnej energie⁹⁴ preukázali pridanú hodnotu, ktorá spočíva v spojení inštitucionálnych a hospodárskych subjektov s cieľom podniknúť rozhodujúce kroky pri budovaní konkurencieschopného hodnotového reťazca v kľúčových odvetviach prechodu na čistú energiu.

Na základe týchto skúseností **môže širšia trojstranná zmluva o cenovo dostupnej energii spojiť tieto záväzky** a vytvoriť investičné prostredie, ktoré podporuje nákladovo efektívnu výrobu energie, spoľahlivé dodávky energie a dlhodobý hospodársky rast pre všetky zainteresované strany.

Obrázok 4: Trojstranná zmluva o cenovo dostupnej energii pre európsky priemysel

⁹³ [Charta EÚ v oblasti veternej energie.](#)
⁹⁴ [Charta EÚ v oblasti slnečnej energie.](#)

Čo	Trojstranná zmluva o cenovo dostupnej energii medzi verejným sektorom vrátane finančných inštitúcií, navrhovateľmi projektov v oblasti čistej energie a priemyselnými odvetviami, ktoré spotrebúvajú energiu.
Ako	Široká trojstranná zmluva: <ul style="list-style-type: none"> – prinesie predvídateľnosť a možnosti rozšírenia výroby pre výrobcov energie, ktorí budú mať zabezpečeného odberateľa pre svoju výrobu, a pre nákupcov energie, ktorí môžu využívať cenovo dostupné a stabilné dodávky energie, – podporí obchodné modely tohto sektora vďaka podpore Komisie, EIB a členských štátov, ktorá im umožní znížiť riziko investícií a rásť. <p>To by zahŕňalo sektorové zmluvy pre určité odvetvia (napr. vodík, syntetické palivá, batérie, veterná energia na mori, slnečná energia, siete).</p>
Kedy	2025
Vplyv	Zvýšenie transparentnosti, viditeľnosti a istoty pre výrobcov a priemyselné odvetvia, ktoré spotrebúvajú energiu, podpora investičných rozhodnutí a zníženie nákladov na energiu a cien energie.

Pilier IV: Pripravenosť na prípadné energetické krízy

Nedávna energetická kríza, ktorá bola najvážnejšou, akú Európa doteraz zažila, zdôraznila význam koordinácie na úrovni EÚ pri zvládaní prípadov prudkého nárastu cien na vnútornom trhu. Na zvýšenie odolnosti voči prípadnej budúcej energetickej kríze členské štáty potrebujú nástroje, aby mohli účinne zasiahnuť, a je potrebné posilniť rámec bezpečnosti dodávok pri zohľadnení skúseností získaných z nedávneho vývoja.

Opatrenie 7: Zaisťiť bezpečnosť dodávok v záujme cenovej stability

Stabilné dodávky energie sú rozhodujúce pre odolnosť hospodárstva, trvalý prístup k cenovo dostupnej energii a na zabránenie extrémnej volatility cien. Narušenie dodávok energie spôsobené geopolitickým napätím, kybernetickými útokmi, úmyselnými útokmi alebo extrémnymi výkyvmi počasia ohrozuje cenovú dostupnosť. Na zvýšenie odolnosti energetického systému EÚ a obmedzenie volatility cien energie je potrebný nový regulačný rámec.

Čo	Prispievanie k cenovej stabilite prostredníctvom rámca energetickej bezpečnosti, v ktorom sa zohľadňujú poznatky získané počas energetickej krízy
Ako	Komisia predloží legislatívny návrh na revíziu súčasného regulačného rámca EÚ pre energetickú bezpečnosť
Kedy	Začiatkom roka 2026
Vplyv	Lepšia dostupnosť dodávok energie v každom čase a lepšia pripravenosť na obdobia napätia v dodávkach môžu pomôcť znižovať volatilitu cien a znížiť ceny

Opatrenie 8: Pripravenosť na cenové krízy

Smernica o elektrine a smernica o plyne obsahujú ustanovenia, ktoré umožňujú Rade vyhlásiť na návrh Komisie krízu cien, ak sú splnené určité výnimočné krízové podmienky. V týchto situáciách zohráva zníženie dopytu v určitých hodinách ústrednú úlohu pri zmierňovaní účinkov energetických kríz. Navyše mimo krízových období možno už dnes navrhnúť a aktivovať **systémy na zníženie špičkového odberu, v rámci ktorých dodávatelia platia odberateľom za zníženie spotreby v určitých hodinách**. Skúsenosti

z viacerých členských štátov ukazujú, že počas výnimočných období napätia v systéme a vysokých cien sú spotrebitelia ochotní dobrovoľne znížiť odber.

Čo	Zabránenie prudkým cenovým výkyvom počas energetických kríz
Ako	Usmernenia Komisie členským štátom k vypracovaniu a vykonávaniu systémov na zníženie špičkového odberu zavedením stimulov na odmeňovanie odberateľov. Prevádzkovatelia prenosových sústav majú zaviesť a aktivovať opatrenia na zníženie odberu energie v čase špičkového odberu a presunúť odber na neskorší čas.
Kedy	Priebežne a okrem toho počas prudkých cenových výkyvov/období napätia v systéme
Vplyv	Nižšie ceny v obdobiach špičkového odberu energie, zníženie volatility cien a udržanie konečných účtov za energiu pod kontrolou

Po druhé, v prípadoch, keď **úzke miesta v sieti** alebo preťaženie siete vážne bránia tokom energie, je potrebná úzka spolupráca s prevádzkovateľmi prenosových sústav a národnými regulačnými orgánmi, aby sa **v určitých situáciách** (napr. regionálna kríza cien, ako to bolo v roku 2024 v juhovýchodnej Európe) **dočasne zvýšili dostupné kapacity cezhraničných prepojení**, čím sa zabezpečí, že sa energia dostane do najviac postihnutých oblastí. **Odstávky na účely údržby musia byť riadne koordinované** v rámci vnútorného trhu s energiou, aby sa predišlo zbytočným vplyvom takýchto odstávok na susedné členské štáty.

Čo	Zvýšený cezhraničný prístup k lacnej elektrine
Ako	Spolupráca s prevádzkovateľmi prenosových sústav a národnými regulačnými orgánmi s cieľom zabezpečiť dočasné zvýšenie dostupných cezhraničných kapacít v určitých situáciách a riadnu koordináciu a plánovanie cezhraničných odstávok na účely údržby, aby sa predišlo obmedzeniam toku elektriny
Kedy	V prípade potreby, napr. pri určitých regionálnych krízach cien
Vplyv	Zabezpečenie maximalizácie cezhraničného obchodu s elektrinou v krízových situáciách s cieľom zmierniť lokálne prudké cenové výkyvy na jednotlivých trhoch

A napokon, keďže sa celkovo očakáva, že zemný plyn zostane v nasledujúcich rokoch hlavným faktorom určujúcim cenu elektriny v EÚ, Komisia je pripravená podporiť členské štáty pri navrhovaní opatrení štátnej pomoci, aby im umožnila riešiť extrémne prudké cenové výkyvy a výnimočné cenové okolnosti s cieľom zabrániť premietnutiu vysokých cien plynu do cien elektriny na základe osvedčených modelov v núdzových situáciách.

5. ZÁVERY A ĎALŠÍ POSTUP

V tomto akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu sa stanovuje osem konkrétnych krátkodobých opatrení na **dosiahnutie skutočnej energetickej únie v záujme konkurencieschopnosti, cenovej dostupnosti, bezpečnosti a udržateľnosti**. Realizácia tohto transformačného akčného plánu si bude vyžadovať zapojenie všetkých subjektov: i) koordináciu EÚ s praktickou podporou Európskeho parlamentu a Rady s cieľom zabezpečiť účinný a pragmatický legislatívny rámec; ii) pevnú spoluprácu členských štátov pri realizácii opatrení v praxi a pri zabezpečení plného využitia potenciálu plánu pre občanov; iii) aktívne zapojenie zainteresovaných strán: nášho priemyslu a podnikov, našich pracovníkov, našich inovátorov a našich občanov a iv) zapojenie na najvyššej politickej úrovni prostredníctvom osobitnej skupiny pre energetickú úniu.

Komisia tento akčný plán vykoná, bude monitorovať pokrok pri jeho plnení **a bude o ňom podávať správy** v budúcich správach o **stave energetickej únie**. Komisia bude pravidelne

informovať Európsky parlament a Radu ministrov pre energetiku o pokroku a diskutovať o vplyvoch.

Výzvy, ktorým čelíme, sú veľké. Také sú však aj naše silné stránky. Spoločne sme vybudovali odolné systémy a najintegrovanejšiu energetickú sieť na svete. Vytvorili sme silnú výrobnú základňu, vysokokvalifikovanú pracovnú silu, vyspelé technológie a silný regulačný rámec. Z našej cesty k dekarbonizácii sme neustúpili, ale sme v nej napredovali a zároveň sme oddelili náš hospodársky rast od emisií CO₂ a dosiahli vedúce postavenie v globálnej energetickej transformácii. **Tieto silné stránky nám umožňujú riešiť výzvy ktorým Európa v súčasnosti čelí.**

Dôvody, prečo sa púšťame do týchto výziev, sú jasné. Energia je základom nášho hospodárstva a našej spoločnosti. Predstavuje síce malú časť našich výdavkov na HDP,^{95, 96} ale poháňa celé hospodárstvo. Poháňa vlaky, ktoré nás prepravujú, vyhrieva domy, v ktorých bývame, a aktivuje stroje, ktoré vyrábajú tovar, ktorý denne používame. Okrem toho predstavuje jeden zo základov našej EÚ z čias, keď uhlie a oceľ boli piliermi obnovy Európy – odvtedy podporuje rast nášho hospodárstva a zlepšuje každodenné životy Európanov.

Výroba energie a integrácia našich trhov s energiou boli vždy základom európskej jednoty. Od Európskeho spoločenstva uhlia a ocele až po rozvoj energetickej únie je energetika **klúčom k našej hospodárskej stabilite a hnacou silou integrácie EÚ.** Tento **akčný plán pre cenovo dostupnú energiu,** ktorý sa riadi **komпасom konkurencieschopnosti** a podporuje **Dohodu o čistom priemysle,** nám umožní stavať na našich silných stránkach a uvoľniť **skutočnú hodnotu našej energetickej únie** a potvrdiť záväzok EÚ k inkluzívnej energetickej transformácii, **pri ktorej sa na žiadneho jednotlivca ani komunitu nezabudne.**

⁹⁵ Výdavky vlád EÚ na energiu predstavujú len 1,1 % našich výdavkov z HDP (https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_economic_affairs).

⁹⁶ V rokoch 2000 – 2021 predstavoval hrubý dovoz fosílnych palív v priemere približne 20 % celkového dovozu tovaru, čo zodpovedá 2,8 % HDP EÚ (na základe obchodných údajov Eurostatu pre číselný znak KN 27). [Správa o posúdení vplyvu ako sprievodný dokument k oznámeniu Komisie o ciele Európy v oblasti klímy do roku 2040 \[SWD\(2024\) 63 final, časť 3/5\]](#).

PRÍLOHA I: ZOZNAM OPATRENÍ A LEHÔT

Čo	Kedy	Kto
Pilier I: Zníženie nákladov na energiu		
Opatrenie 1: Zabezpečiť, aby boli účty za elektrinu cenovo dostupnejšie		
Efektívnejšie sieťové poplatky na zníženie nákladov na energetický systém	2. štvrtrok 2025	EK, členské štáty, národné regulačné orgány
Efektívnejšie sieťové poplatky na zníženie nákladov na energetický systém	2. štvrtrok 2025	EK, členské štáty, národné regulačné orgány
Nižšie zdanenie elektriny a odstránenie neenergetických zložiek nákladov z účtov	od prijatia 4. štvrtrok 2025 (odporúčania)	Členské štáty s podporou EK
Umožniť spotrebiteľom, aby mohli prejsť k lacnejším dodávateľom energie, a zároveň riešiť energetickú chudobu	3. štvrtrok 2025	EK, členské štáty, národné regulačné orgány
Opatrenie 2: Znížiť náklady na dodávku elektriny		
Oddeliť maloobchodné účty za elektrinu od vysokých a nestálych cien plynu	2. štvrtrok 2025 (EIB) a 4. štvrtrok 2025 (usmernenie k rozdielovým zmluvám)	EK, EIB, členské štáty
Skrátenie času na vydávanie povolení v záujme urýchlenia energetickej transformácie	od prijatia a počas rokov 2025 – 2026	EK, členské štáty, príslušné vnútroštátne orgány
Urýchliť rozširovanie, modernizáciu a digitalizáciu sietí	1. štvrtrok 2026	EK, členské štáty, prevádzkovatelia prenosových sústav
Zvýšiť flexibilitu sústavy zavádzaním zariadení na uskladňovanie energie a reakciou na strane spotreby	od prijatia 2. štvrtrok 2025 (rámec štátnej pomoci) 1. štvrtrok 2026 (sieťový predpis týkajúci sa reakcie na strane spotreby)	EK, členské štáty
Usmernenia k podpore odmeňovania flexibility v maloobchodných zmluvách	4. štvrtrok 2025	EK, členské štáty
Opatrenie 3: Zlepšiť trhy s plynom v snahe dosiahnuť spravodlivé ceny energie		
Zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž na trhoch s plynom	4. štvrtrok 2025	EK, členské štáty, ACER, ESMA, národné regulačné orgány
Využiť kúpnu silu EÚ na získanie lepších podmienok pri dovoze zemného plynu	1. štvrtrok – 2. štvrtrok 2025	EK s medzinárodnými partnermi
Opatrenie 4: Energetická efektívnosť: dosahovanie úspor energie		
Efektívny trh európskeho rozmeru	3. štvrtrok – 4. štvrtrok 2025	EK, EIB, finančné inštitúcie, energeticky efektívne

		priemyselné odvetvia
Poskytnúť spotrebiteľom prístup k účinnejším spotrebičom a výrobkom s dlhšou životnosťou	od prijatia	EK, členské štáty, vnútroštátne orgány dohľadu nad trhom a colné orgány
Pilier II: Vybudovanie skutočnej energetickej únie		
Opatrenie 5: Dobudovanie energetickej únie		
Zriadiť osobitnú skupinu pre energetickú úniu	2025	EK, členské štáty, príslušné orgány EÚ, odborníci
Riešenie nedostatku investícií a mobilizácia súkromného kapitálu	2. štvrťrok 2025	EK, EIB, InvestEU
Budovanie integrovanejšieho trhu s energiou	2026 až polovica roku 2027	EK, členské štáty, EP a zainteresované strany
Poskytnutie investičnej istoty a zjednodušeného režimu riadenia pre silnú energetickú úniu		EK
Zintenzívnenie elektrifikácie		EK, členské štáty
Zintenzívnenie digitalizácie a využívania umelej inteligencie v odvetví energetiky		EK
Dekarbonizácia a integrácia odvetvia vykurovania a chladenia umožňujúca nahradenie plynu		EK, členské štáty
Pilier III: Prilákание investícií a zabezpečenie realizácie		
Opatrenie 6: Trojstranná zmluva o cenovo dostupnej energii pre európsky priemysel		
Trojstranná zmluva o cenovo dostupnej energii	2025	EK, členské štáty, EIB, výrobcovia energie a priemysel
Pilier IV: Pripravenosť na prípadné energetické krízy		
Opatrenie 7: Bezpečnosť dodávok v záujme cenovej stability		
Prispievanie k cenovej stabilite prostredníctvom rámca energetickej bezpečnosti vhodného na daný účel	Začiatkom roka 2026	EK
Opatrenie 8: Pripravenosť na cenovú krízu		
Predchádzanie prudkým cenovým výkyvom počas energetických kríz	Počas energetických kríz	EK, členské štáty, prevádzkovatelia prenosových sústav
Zvýšený cezhraničný prístup k cenovo dostupnej elektrine	Počas energetických kríz	EK, národné regulačné orgány, prevádzkovatelia prenosových sústav